

LIETO - LOUKINAINEN

TURKU - SKANSSI

KAARINA - VOIVALA

5E⁵
17.3.2005

TURUN KAUPUNKISEUDUN YLEINEN ASEMAKAAVALLINEN AATEKILPAILU ARVOSTELUPÖYTÄKIRJA

SISÄLLYSLUETTELO

1.	KILPAILUKUTSU	3
1.1	Kilpailun järjestäjä, luonne ja tarkoitus	3
1.2	Osallistumisoikeus	3
1.3	Palkinnot ja lunastukset	3
1.4	Palkintolautakunta	3
1.5	Kilpailuohjelma ja -säännöt	4
1.6	Kilpailuaika	4
1.7	Seminaari ja kilpailua koskevat kysymykset	4
1.8	Kilpailuehdotusten saapuminen ja arvostelu	4
2.	KILPAILUN ARVOSTELU	5
2.1	Arvosteluperusteet	5
2.2	Yleisarvostelu	5
2.2.1	Naantali - Humaliston pohjoisosa	6
2.2.2	Raisio - Pirilä	6
2.2.3	Turku - Skanssi	6
2.2.4	Kaarina - Voivalan ranta	7
2.2.5	Lieto - Loukinainen	8
2.3	Ehdotuskohtainen arvostelu	9
2.3.1	Naantali	9
2.3.2	Raisio	9
2.3.3	Turku	10
2.3.4	Kaarina	11
2.3.5	Lieto	13
3.	KILPAILUN RATKAISU	16
3.1	Palkitut ehdotukset	16
3.1.1	Naantali	16
3.1.2	Raisio	16
3.1.3	Turku	16
3.1.4	Kaarina	16
3.1.5	Lieto	16
3.2	Palkintolautakunnan suositukset	16
3.2.1	Naantali	17
3.2.2	Raisio	17
3.2.3	Turku	17
3.2.4	Kaarina	17
3.2.5	Lieto	17
4.	PALKITTUJEN EHDOTUSTEN TEKIJÄT JA ARVOSTELUPÖYTÄKIRJAN VARMENNUS	18
4.1	Tekijät	18
4.2	Allekirjoitukset	19
5.	KUVIA PALKITUISTA EHDOTUKSISTA	20

LIITE

Luettelo kilpailuun osallistuneista ehdotuksista

1. KILPAILUKUTSU

1.1 Kilpailun järjestäjä, luonne ja tarkoitus

Varsinais-Suomen liitto, Kaarinan, Naantalin, Raision ja Turun kaupungit sekä Liedon kunta järjestivät yleisen arkkitehtuurikilpailun, joka liittyi ympäristöministeriön rahoittamaan ympäristöklusterin *Ekotehokas yhteiskunta* -tutkimusohjelmaan. Viisi kilpailun kohdealuetta sijaitsevat liikenteellisesti keskeisillä alueilla. Kilpailun tarkoituksena oli osaltaan vahvistaa kaupunkiseudun yhteistyötä maankäytön suunnittelussa. Kilpailuun saattoi osallistua joko yhden tai useamman kohdealueen suunnitelmalla.

Kilpailun nimen taustalla on yhdyskuntarakenteen ja ympäristön kannalta viisi tärkeää tekijää: elinkaari, ekologisuus, esteettömyys, esteettisyys ja eheyttävyys, jotka osaltaan kuvaavat kilpailun yleisiä tavoitteita.

Kilpailulla haettiin uusia malleja tulevaisuuden asuntorakentamiseen ja yhdyskuntarakenteen eheyttämiseen kaupunkiseudun viiden kunnan kohdealueille. Selvitykset Turun kaupunkiseudun keskusvyöhykkeen tiivistämisestä palvelevat yhdyskuntasuunnittelun ajankohtaisinta kysymystä: yhdyskuntarakenteen tiivistämistä niin, että asuin ympäristön laatu ja vetovoima voidaan turvata. Kansalaiskeskustelussa tiivistäminen on koettu ensisijaisesti uhkana ja käytännön toteutustapa asuin ympäristön laatua heikentävänä kerrostalorakentamisena.

Yhdyskuntarakenteen tiivistäminen on usein vaikeaa myös kaupunkiseutujen kuntien erilaisten tavoitteiden ja toimintamallien takia. Yleispiirteisen kaavoituksen tavoitteet eivät aina toteudu kuntien kaavoituksessa tai maapolitiikassa. Jo raja-alueiden yhteinen kaavoitus ja kaavoitus aikataulujen yhteensovittaminen on usein vaikeaa. Maakuntakaavan ja yleiskaavojen tavoitteiden toteutuminen käytännössä voidaan turvata tarkemman kaavoituksen avulla. Tällöin kohdataan tiivistävän kaavoituksen ongelmat kuntatasolla. Kaavoitus ei käynnisty, koska sitä haittaavat ennakko luulot tiivistävän rakentamisen luonteesta ja lisärakentamisen vaikutuksista ympäristöön. Yhteisen kilpailun etuna on, että kuntien sitoutuminen asiaan on helpompaa ja myös asukkaiden luottamus hyvien ratkaisujen löytämiseen lisääntyy.

Kilpailussa etsittiin keinoja uusien viihtyisien asuntoalueiden toteuttamiseen parantamalla vyöhykkeellä olevien alueiden ympäristöä. Lähtökohtana oli olevan rakennuskannan täydentäminen uudella, tiiviillä ja matalalla asuntorakentamisella. Joukkoliikenteen ja kevyen liikenteen lisääminen kaupunkiseudun joukkoliikenteen pääreittien varsilla oli kilpailun keskeisiä tavoitteita.

Kilpailuun liittyi kysely asukkaiden toivomuksista uusien asuinalueiden suunnittelun suhteen. Tulokset ja ohjelmaan sisältyvä yhteenvedo nykyihmisen asuimistoi veista ja —asenteista antavat osaltaan viitteitä siitä, mitä tarpeita ja odotuksia tulevilla asukkailla on asuin ympäristönsä suhteen. Kyselyä täydennettiin kilpailun aikana ehdotusten ollessa yleisesti nähtävillä osana ympäristöklusterin tutkimushanketta.

1.2 Osallistumisoikeus

Kilpailu oli avoin kaikille Euroopan unionin ja sen hankintalainsäädännön piiriin kuuluvien maiden kansalaisille voimassa olevien lakien ja sopimusten mukaisesti. Osallistujalta edellytettiin oikeutta harjoittaa arkkitehdin ammattia omassa maassaan.

1.3 Palkinnot ja lunastukset

Palkintosumma oli yhteensä 100 000 euroa. Jokaiselle kohdealueelle jaettiin.

1. palkinto	14 000 euroa
sekä lunastus	6 000 euroa

Palkintolautakunnalla oli mahdollisuus yksimielisellä päätöksellä jakaa palkintosumman toisinkin Suomen Arkkitehtiliiton kilpailusääntöjen edellyttämällä tavalla sekä halutessaan jakaa kunniamainintoja.

Palkintosummille haettiin verovapautta. Suomen Arkkitehtiliitto (SAFA) peri kilpailusääntöjen mukaisesti 7% palkinnoista ja lunastuksista.

1.4 Palkintolautakunta

Palkintolautakuntaan kuuluivat

Kaarinan kaupungin nimeäminä:

Merja Kantalainen, kaup.hallituksen puh.joht., yrittäjä
Timo Holmén, kaav. ja rak.lautak. puh.joht.
Pasi Aromäki, kaupunginarkkitehti, arkkit. SAFA

Liedon kunnan nimeäminä:

Leena Karvala, kunnanvaltuuston jäsen
Sauli Ahopelto, kunnanjohtaja
Markku Niemi, kaavoitusjohtaja

Naantalin kaupungin nimeäminä:

Jouko Sjöberg, rak.ins., kaav. lautak. ja suunn.jaoston jäsen
Matti Sipponen, yhteyspääll., kaup.hallituksen suunn.jaoston siht.
Kirsti Junttila, kaupunginarkkitehti, arkkit. SAFA

Raision kaupungin nimeäminä:

Elina Ylönen, suunn.jaoston puh.joht.
Eeva-Johanna Eloranta, suunn.jaoston jäsen
Mikko Nurminen, toimistoarkkitehti, arkkit.

Turun kaupungin nimeäminä:

Uolevi Alakurtti, kaup.hall.jäsen
Sauli Saarinen, kaup.valt.varapuh.joht.
Timo Hintsanen, asemakaavapäällikkö, arkkit. SAFA

Varsinais-Suomen liiton nimeämänä:

Eero Löytönen, suunnittelujohtaja, arkkitehti SAFA

Suomen Arkkitehtiliiton nimeäminä:

Riitta Jalkanen, arkkitehti SAFA
Petri Rouhiainen, arkkitehti SAFA

sekä järjestäjien valitsemana asiantuntijajäsenenä:

Jarkko Rasinkangas, tutkija, Turun yliopisto, VTM

Kilpailusääntöjen tarkoittamia ammattijäseniä ovat Pasi Aromäki, Markku Niemi, Kirsti Junttila, Jouko Sjöberg, Timo Hintsanen, Mikko Nurminen, Eero Löytönen, Riitta Jalkanen, Petri Rouhiainen ja Jarkko Rasinkangas. Ammattijäsenet muodostivat palkintolautakunnan työvaliokunnan.

Palkintolautakunnan sihteerinä toimii maakunta-arkkitehti Heikki Saarento. Palkintolautakunta kuuli asiantuntijoina Raision kaupungin kaavoitus päällikkö Sirpa Salmea sekä Liedon kunnan toimistoarkkitehti Pekka Sillanpää. Asiantuntijat eivät osallistuneet kilpailun ratkaisemiseen.

Palkintolautakunta kokoontui ehdotusten saapumisen jälkeen 3 kertaa, työvaliokunta 3 kertaa.

1.5 Kilpailuohjelma ja -säännöt

Kilpailuohjelma oli järjestäjien, palkintolautakunnan ja Suomen Arkkitehtiiliiton kilpailuvaliokunnan hyväksymä. Kilpailussa noudatettiin Suomen Arkkitehtiiliiton kilpailusääntöjä.

1.6 Kilpailuaika

Kilpailu alkoi 3.5.2004 ja päättyi 9.11.2004.

1.7 Seminaari ja kilpailua koskevat kysymykset

Syksyllä 2004 järjestettiin aiheeseen liittyvä seminaari. Aamupäivän aikana käsiteltiin asuntoalueiden suunnittelun ajankohtaisia kysymyksiä ja iltapäivällä asuntoalueiden ja joukkoliikenteen vuorovaikutusta. Maksuttomaan seminaariin osallistui n. 50 henkilöä.

Kilpailua koskevat kysymyksiä tuli neljä kappaletta. Kysymykset ja palkintolautakunnan vastaukset julkaistiin Arkkitehtiutisten numerossa 11/04 sekä kilpailun internet-sivuilla.

1.8 Kilpailuehdotusten saapuminen ja arvostelu

Määräaikaan mennessä jätettiin yhteensä 57 kilpailuehdotusta. Ehdotukset jakautuivat alueittain: Naantali 7, Raisio 7, Turku 10, Kaarina 17 ja Lieto 16 kpl.

2. KILPAILUN ARVOSTELU

2.1 Arvosteluperusteet

Kilpailuehdotusten arvostelussa kiinnitettiin kilpailuohjelman mukaisesti huomiota erityisesti seuraaviin seikkoihin:

5E5 – elinkaari, ekologisuus, esteettömyys, esteettisyys, eheyttävyys

- elinkaariajattelun toteutumiseen suunnittelussa sekä teknisten ja arkkitehtonisten ratkaisujen suhteeseen ajan mukana muuttuviin tarpeisiin.
- ekologisen suunnittelun periaatteiden toteutumiseen: joukkoliikenteen tilatarpeiden huomioon ottamiseen ja mahdollisimman hyvään saavutettavuuteen, rakennusten ja niissä käytettävien materiaalien kestävyys, energian säästävyyteen ja kierrätettävyyteen sekä jätehuollossa jätteiden lajittelun toteuttamismahdollisuuksiin, kaikkien ratkaisujen kestävyys ja huoltovarmuuteen.
- esteettömyyden toteutumiseen sekä asunnoissa että ulkoalueilla, erityisesti julkisen ja kevyen liikenteen esteettömyyden yhteyksiin.
- ratkaisujen esteettisyyteen, arkkitehtuurin kestävyys ja edellytyksiin luoda tasapainoista rakennettua ympäristöä.
- ratkaisujen kaupunkikuvaa ja –rakennetta eheyttäviin ominaisuuksiin.

Alueellisessa ratkaisussa kiinnitetään huomiota

- luonteikkaan ja arkkitehtonisesti korkeatasoisen asuinaluekokonaisuuden syntymiseen.
- mielenkiintoisen, sosiaalisesti aktiivisen ja turvallisen ympäristön luomiseen.
- luonnonympäristön huomioonottamiseen osana asuin ympäristöä.
- eri luonteisten ja tarkoituksenmukaisten tilojen muodostumiseen.

Lähiympäristön, pihan ja asuntojen ratkaisussa kiinnitetään huomiota

- asumisen uusien ja vaihtoehtoisten ratkaisujen kehittämiseen.
- asunnon, pihan ja katutilan toimintaan kokonaisuutena.
- asukkaiden omatoimisuuden ja yhteisöllisyyden mahdollisuuksien tukemiseen.
- kilpailualueen maankäytön ja uudisrakentamisen liittymiseen ympäröivään kaupunkirakenteeseen.
- nykyisen rakennuskannan ja ympäröivien alueiden huomioon ottamiseen ja niiden kehittämiseen.
- ratkaisun omaleimaisuuteen ja vetovoimaisuuteen, positiiviseen imagoon.
- esitettyjen suunnitelmien rakennus- ja kiinteistötekniiseen toteutuskelpoisuuteen sekä mahdolliseen suunnitelman vaihteellaiseen toteutukseen.

2.2 Yleisarvostelu

Turun kaupunkiseudun kilpailu edustaa uutta menettelytapaa, jossa viisi kuntaa yhdessä järjestää kilpailun viidelle eri alueelle. Kilpailun teemat ovat hyvin ajankohtaisia. Tavoitteena on yhdyskuntarakenteen eheyttäminen pientalovaltaisella tiiviillä rakentamistavalla. Taustalla on yhdyskuntarakenteen ja ympäristön kannalta tärkeitä tekijöitä: elinkaari, ekologisuus, esteettömyys, esteettisyys ja eheyttävyys. Kilpailuun liittyy myös ajankohtainen käyttäjien näkökulma. Kuntalaisilta kysyttiin ennen kilpailua toivomuksia uusien asuinalueiden suunnittelun suhteen ja ennen kilpailun ratkaisua ehdotukset olivat julkisesti nähtävillä ja kuntalaisilla oli mahdollisuus lausua mielipiteensä ehdotuksista. Kuntalaisten mielipiteet tukivat useilla alueilla tuomariston valintoja parhaista ratkaisuista.

Sekä ennen kilpailua kerätyn asukaskyselyn että näyttelyn yhteydessä kerätyn palautteen perusteella on asukasmielipide yhdyskuntarakenteen tiivistämiseen ja oman asuin ympäristön muutoksiin varauksellista. Toiveet ovat myös herkästi keskenään ristiriitaisia, esim. vähäisen rakentaminen ohella haluttaisiin palvelujen selkeää kehittämistä. Tämä olikin varsin odotettua. Kokonaisuudessaan asukkaiden voidaan nähdä suhtautuvan kuitenkin varsin realistisesti asuin ympäristönsä muutoksiin ja he ovat pystyneet tuomaan selkeästi esille laatutekijöitä, joita ei haluta menettää tai joita halutaan kehitettävän aluekokonaisuudella. Tämä vuoropuhelu on tärkeää eheyttävän suunnittelun onnistumisen kannalta.

Näyttelypalautteen perusteella (noin 60 kpl) ovat kilpailun kokonaistavoitteet jääneet kansalaisille varsin etäisiksi. Harva kommentoi kilpailutöitä kokonaistavoitteiden kannalta, mikä toki on maallikolle haasteellista. Huomio kiinnittyi lähinnä naapuruston laatutekijöiden arvioituihin muutoksiin, mistä kertoo myös se, että valtaosa palautteesta tuli lähialueiden asukkailta. Asukaskyselyn ja näyttelypalautteen perusteella muodostui kuitenkin suhteellisen selkeä käsitys siitä, missä kilpailutöissä oli otettu parhaalla tavalla huomioon myös asukkaiden ilmaisemat tarpeet alueen kehittämiseksi. Kokonaisuudessaan positiivisimman vastaanoton saivat suhteellisen maltilliset ratkaisut, joissa alueiden luonnetta ja ympäristöä oli tutkittu huolella. Varsin vaihtelevista kilpailualueista johtuen oli myös palauteaktiivisuudessa melko suurta hajontaa kohdealueiden kesken. Yleisesti palaute suhteutui kilpailualueita koskevien kilpailutöiden määrään.

Kilpailuun oli mahdollista osallistua yhden tai useamman alueen suunnitelmalla. Valitettavaa on, että näin ajankohtaiset teemat ja joustava kilpailumenettely houkuttelivat vain 57 osanottajaa. Suosituimmiksi kilpailukohteiksi osoittautuivat Kaarinan Voivalanranta, 17 ehdotusta ja Liedon Loukkaisten keskusta, 16 ehdotusta. Turun Skanssin alueelle tuli 10 ehdotusta, Raisioon ja Naantaliin kumpaankin vain 7 ehdotusta.

Kilpailuehdotusten taso on vaihteleva. Kilpailu oli asemakaavallinen aatekilpailu, jossa etsittiin tiiviikhön pientalo ympäristölle sopivia maankäyttö ratkaisuja ja ehdotuksia pientalomiljöön kehittämiseksi. Tiiviissä pientalorakentamisessa onnistunut lopputulos edellyttää kaavoituksen ja rakennussuunnittelun läheistä vuorovaikutusta. Monissa ehdotuksissa on kuitenkin keskitetty liikaa kortteli- ja rakennustason suunnitteluun kaupunkisuunnittelullisen otteen jäädessä vähemmälle. Nämä ehdotukset ovat tuottaneet parhaimmillaan korkealuokkaisia pientaloratkaisuja korttelitasolla, mutta kaavallinen idea on jäänyt hennoksi.

Kilpailualueet sijaitsivat kaikki Turun kaupunkiseudulla, mutta ovat lähtökohdiltaan varsin erilaisia. Kilpailualueet ja -ohjelmat edustavat ns. arkipäivän rakentamispaikkoja ja tarpeita. Kilpailujen kautta haetaan korkeatasoisia ja omaleimaisia ratkaisuja, joiden tulisi kuitenkin olla myös luontevia, konstailemattomia ja toteutuskelpoisia. Vaikka kilpailuehdotusten joukossa esiintyi vain harvoja samankaltaisena paikasta toiseen toistuvana ehdotuksia, jää monissa ehdotuksissa kaipaamaan syvällisempää ympäristön lähtökohtien analysointia kaavaratkaisun pohjaksi. Aatekilpailu sisältää odotuksia uusista ennakkolottomista ratkaisumalleista. Vaihteittain tapahtuva rakentaminen, jossa on toteutusvaiheessa monia eri suunnittelijoita ja rakentajia edellyttää vankkaa kaavallista otetta. Ehdotukset ovat pääosin melko perinteisiä. Joissakin ehdotuksissa on tosin kehitelty perinteisestä rakentamisesta selkeästi poikkeavia varsin tiiviitäkin ratkaisuja ja osoitettu, että rakentamista keskittämällä voidaan säästää maisemaltaan tai luonnoltaan merkittäviä alueita rakentamattomina. Parhaissa ehdotuksissa asuntorakentaminen perustui tutkittuihin toiminnallisesti ja esteettisesti korkeatasoisiin asuntoryhmiin. Jokaisen alueen ehdotusten joukosta löytyy alueeseen ja sen ominaisuuksiin paneutuneita ehdotuksia, joissa kokonaissuunnitelma ja korttelitason ratkaisut tukevat toisiaan ja muodostavat lupaavan lähtökohdan jatkosuunnittelulle.

Kilpailuehdotusten mitoitus vaihtelee suuresti kaikilla alueilla. Tehokkaimmissa ehdotuksissa on jopa kaksinkertainen määrä kerrosalaa verrattuna väljimpiin. Väljähkö rakentamistapa on sallinut yleensä pysäköinnin sijoittamisen rakennusten yhteyteen tai pienehköille pysäköintialueille. Pysäköintijärjestelyissä esiintyy ongelmia oikeastaan vain Turun Skanssin alueella, jossa useissa ehdotuksissa on kalliita kansi- tai pysäköintilaitos ratkaisuja.

Kilpailuohjelman 5E5 tekijöistä (elinkaari, ekologisuus, esteettömyys, esteettisyys ja eheyttävyys) on kilpailuehdotuksissa tutkittu ansiokkaimmin elinkaari tekijöitä. Elinkaari ajattelu tulee esiin asuntoryhmien ja rakennusten suunnittelussa, johon monessa ehdotuksessa on paneuduttu huolella. On esitetty ratkaisuja asuntoryhmistä, jotka perustuvat erilasiin muuntuviin pienkerrostalo- ja pientalotyyppeihin. Asuntoryhmiin on sijoitettu erikokoisia asuntoja, jotka tekevät elinkariasumisen mahdolliseksi. Tämän tyyppisten yksilöllisiä vaihtoehtoja tarjoavien

ratkaisujen toteuttaminen toisi pientaloasumisen mahdolliseksi monenlaisille myös pienille ruokakunnille.

Ekologisiin ratkaisuihin on paneuduttu vain harvoissa ehdotuksissa, mutta joissakin on luontevan tuntuista arkielämän ratkaisuja, jotka liittyvät rakentamisen sijoittamiseen luonnonympäristöön, vesi- ja jätehuoltoon sekä lähiympäristön luonnon monimuotoisuuteen.

2.2.1 Naantali - Humaliston pohjoisosa

Naantalin Humaliston pohjoisosan alueen käytön keskeisenä teimana on mainittu teollisuusalueen uusiokäyttö asuinalueena. Teolliset toiminnot ja liikenneväylät rajaavat suunnittelun alueen erilliseksi saarekkeeksi muusta kaupunkirakenteesta. Osayleiskaava määrittelee alueelle AKR- korttelialueet ja näiden väliin jäävän lähivirkistysalueen, jota ehdotuksissa on jäsennelty melko erilaisista lähtökohdista käsin. Naantali on tästä melko selvästi rajatusta suunnittelualueestaan ja -tehtävästään huolimatta kuitenkin houkuttanut vain kuutta työryhmää.

Maisemallisesti alue laskeutuu kohti Luolalanjärveä. Välittömän yhteyden järven rantaan katkaisee Järveläntie, jota on tarkoitus kehittää kokoojakaduksi teollisuuden liikennetarpeiden vähentyessä alueella. Ehdotuksessa ”Tätä onkin jo odotettu” tuota yhteyttä järven rantaan on pidetty niin tärkeänä, että Järveläntie on linjattu alueen keskeltä siten, että siitä on muodostettu kiinteä osa kaupunkirakennetta. Ratkaisua voidaan pitää onnistuneena. Ehdotuksessa ”Muumimaa II” katu on myös linjattu osayleiskaavasta poikkeavasti, tässä ehdotuksessa solumaiset suorkorttelit eivät tosin muodosta katuverkon kanssa toisiinsa lomittuvaa kokonaisuutta. Muissa ehdotuksissa Järveläntie on nykyisellä paikallaan, ja korttelirakenne näissä ehdotuksissa ei muodosta niin selvästi havaittavaa suhdetta rantapuiston kanssa.

Pääosin ehdotukset noudattelevat samaa rakentamistehokkuutta, keskimäärin kerrosalaa alueelle on sijoitettu n. 45 000 k-m². Rakentamistyyppienä on tavoiteltu ensisijaisesti 1-2 -tasoisia asuntoja ja ohjelman mukaista pääosin tiivistä ja matalaa kaupunkirakennetta, osittain jopa ongelmaksi saakka. Maankäytön tehokkuus ja valittujen rakennustyyppien sijoittelu suunnittelualueelle vaihtelee kuitenkin suuresti, luonteeltaan osassa ehdotuksista alueiden identiteettiä ei välttämättä erityisesti kiinnity juuri tähän paikkaan tai maisemaan.

Onnistuneimmissa kokonaisratkaisuisissa on kuitenkin nähty paikan antama haaste teollisuuden kyljessä mahdollisuutena löytää myös alueelle suurimittakaavaisempi selkäranka rajauksena sokeritehtaan alueeseen päin. Samalla kokonaisrakenne on muodostunut järkeväksi. Tämä myös monipuolistaa alueelle sijoitettavia asutustyyppisiä ja mahdollistaa parhaillaan elinkaariasumisen ja muut asumistyyppistä toiseen alueen sisällä.

Parhaat ehdotukset ovat korttelirakenteeltaan huomattavan tiiviitä ja huomioivat omasta lähtökohdastaan hyvin yhteydet yhteisille puistoalueille. Nämä ehdotukset myös tarjoavat yhteisiltä puistoauekelta näkyvät mahdollisimman monelle kohti Luolalanjärveä.

Naantalin kilpailualueita koskevat näyttelypalaute oli vähäistä, mutta palautteen perusteella ehdotus ”Isola” erottui miellyttävimpänä vaihtoehtona. Hyvänä puolena tämän ehdotuksen osalta pidettiin Naantalin historiallisen kaupunkiympäristön mittakaavaa lähtökohtana.

2.2.2 Raisio - Pirilä

Kilpailualue, metsäisten kalliosaarekkeiden rytmittämä peltoalue, joka liittyy hennosti taajamarakenteeseen, on houkuttellut vain seitsemän kilpailijaa jättämään ehdotuksen. Ehdotuksissa on noudatettu pääosin yleiskaavan antamia lähtökohtia. Kuudessa ehdotuksessa seitsemästä esim. kokoojakadun linjaus on

lähes yleiskaavan mukainen ja rakentaminen levittäytyy koko alueelle vihervyöhykkeiden jaottamana. Poikkeuksen muodostaa ehdotus ”Sarka”, jossa rakentaminen on sijoitettu kokonaan alueen itäosan peltoalueelle ja lähes puolet kilpailualueesta, länsiosan metsäiset kukkulat, on voitu jättää viheralueeksi.

Yleensä rakentaminen on pyritty sijoittamaan pääosin peltoalueille ja jätetty jyrkkälinjaisimmat metsäsaarekkeet rakentamatta. Poikkeuksen muodostaa nimimerkki ”Kromos”, jossa rakennuskorttelit on sijoitettu kukkuloihin tukeutuen ja jätetty peltoalue pääosin rakentamatta. Palkintolautakunta on pitänyt hyvänä lähtökohtana maiseman peruspiirteiden säilyttämistä, rakentamisen suuntaamista peltoalueille sekä metsän reunojen ja metsäsaarekkeiden jättämistä rakentamattomiksi. Luontoa säästävää rakentamisen keskittäminen on kilpailun tavoitteiden mukaista.

Yleiskaavan tavoitteena on noin 36 000 - 50 000 k-m² asuntoja. Rakentamisen volyymi ehdotuksissa on yleensä yleiskaavan tavoitteiden mukainen, yhdessä ehdotuksessa osayleiskaavan kerrosalamäärä alittuu selvästi ja kahdessa ehdotuksessa ylittyy selvästi. Kilpailun tulokset osoittavat, että osayleiskaavan mitoitushaarukka on hyvä lähtökohta rakentamiselle.

Osassa ehdotuksista alueelle on sijoitettu sekä perinteisiä omakotitontteja että korttelipihaan ympärille kiertyviä tai pihakadun varteen ryhmittäviä asutoryhmiä. Osassa ehdotuksista koko alueen rakentaminen perustuu yhteen tai kahteen asutoryhmätyyppiin. Monien rakentajien toimesta pitkähkällä aikavälillä toteutuva alue kaipaakin jämäkkää kaavallista lähtökohtaa. >Yhdessä kahteen paikan mukaan muuntuva asutoryhmä voi muodostaa alueen identiteettiä tukevan lähtökohdan vaihteittain tapahtuvalle rakentamiselle. Toisto ei ole pahasta, kun muuntelua syntyy yleensä vähintäänkin riittävästi kirjavan rakentamisen myötä.

Ohjelmassa esitettiin sisällöllisiä tavoitteita asutoryhmille. Ehdotuksissa on esitetty yhteisöllisyyttä tukevia tila- ja toimintaratkaisuja sekä asutoryhmiä, joissa sijaitsee monenlaisia talo- ja asutustyyppisiä, jotka tukevat elinkaariasumista. Rakennukset ovat kaksikerroksisia omakoti- ja muita pientaloja sekä pienkerrostaloja. Asuntoihin on liitetty sivuasuntoja, pihasaunoja jne. Ehdotuksessa ”Sarka” on ansiokkaasti paneuduttu myös arkipäivän ekologisiin ratkaisuihin.

Myös Raisiota koskeva kilpailupalaute oli määrällisesti suhteellisen vaatimatonta, mutta varsin yhdenmukaista. Ehdotus ”Sarka” sai selkeästi myönteisimmän vastaanoton. Kilpailuehdotuksessa on huomioitu parhaalla tavalla lähiasukkaiden toiveet kilpailualueen rakentamisesta. Saadun palautteen perusteella erityisesti metsäalueiden rakentamatta jättäminen ja rakennuskannan keskittäminen olivat tämän työn vahvuuksia suhteessa muihin kilpailutöihin. Ehdotusta ”Nurkkakunta” kiiteltiin myös kansalaispalautteesta onnistuneesta korttelitason ratkaisusta.

2.2.3 Turku - Skanssi

Suunnitteilla olevasta Skanssista odotetaan Turun kaupungin itäpuolen merkittävintä asuinuutta. Alueen kehittämisen yhtenä tärkeänä kehitystekijänä voidaan pitää alueen välitöntä yhteyttä keskustaan. Kilpailijoiden on edellytetty kiinnittävän huomiota myös luonnonympäristön kehittämiseen ja alueen ulkoilumahdollisuuksien parantamiseen. Keskeisenä alueen kehittämisen peruspilarina on ohjelmassa korostettu elinkaariasumista, ts. alueen sisällä tapahtuvaa muuttoliikettä elämän eri vaiheissa. Mielenkiintoinen ja tarpeellinen ongelmanasettelu on kiinnostanut kymmentä työryhmää.

Tätä varsin selkeästi ohjelmoitua tavoitetta ei ole sinänsä osattu hyödyntää kaikissa ehdotuksissa. Talotyyppi, ja korttelirakenne poikkeavat toisistaan merkittävästi. Ehdotuksiin mahtuu kauniita, viitteellisyydessään runonomaisia tutkielmia tiivistä ja matalasta. Toisaalta ehdotuksissa on myös paljon irralliseksi jääviä ehdotuksia, joiden esitystapa tuntuu kuvastavan tekijän hämmennystä. Ympäröivät osayleiskaavan määrittelemät korttelit on jätetty esittämättä edes viitteellisesti, jolloin liittyminen ympäröivään kaupunkirakenteeseen sekä sen

motiivit jäävät useissa töissä hieman epäselviksi. Tästä johtuen myös ehdotusten kerrosalat vaihtelevat suuresti n. 30 000–62 000 k-m²:iin.

Alueen peltomainen luonne ja irrallisuus olevista liikenneväylistä lienevät myös rohkaiseen muutamia tekijöitä kokeilemaan maneerimaisia lähestymistapoja, joissa hyväksi koetulla, valmiilla reseptillä ratkaistaan alueen identiteettiä kuin kuppikuumapussista. Näiden ehdotusten itsestään selvä laisuus latistaa kuitenkin aikaansaadun lopputuloksen.

Pääosa ehdotuksista rakentuu alueen reunoille siten, että keskelle muodostuu kortteleita yhdistävä puistovyöhyke. Tätä voidaan pitää onnistuneena peruslähtökohtana. Kortteleiden sisällä kaikilla alueilla havaittu mittakaavan hallinnan ongelma tuntuu häiritsevältä. Rakentamisen keskittämisen sijaan alueen sisällä useissa töissä rakentaminen on levitetty tavalla, joka ei edusta kestävästä kaupunkirakentamisesta. Pihojen mitoitus sekä puiston ja rakennetun piha-alueen väliset rajaukset ovat useissa töissä epäselvät. Tiukempi kontakti piha- ja korttelisuunnitteluun olisi useissa tapauksissa mahdollistanut järkevämmät korttelit ja rajannut pienemmäksi hoidettavaa piha-aluetta puistoalueita kasvattaen. Tämä olisi myös tiivistänyt katuverkostoa ja pysäköintiratkaisuja.

Kilpailuohjeessa kohdealueelle toivottiin tavanomaista suurempaa kirjoa asuntotyyppejä ja näistäkin tavanomaisuudesta poikkeavia malleja. Elämäntapa-asumisen malleista Skanssin alueella esitetyistä ehdotuksista puuttuvat miltei kokonaan ne korttelimallit, joissa tarjotaan myös alueen sisällä mahdollisuus erilaiseen tilalliseen ympäristöön ja kullekin elämäntapavaiheelle tyypillisiin pihatiloihin. Rakennusten mittakaavaa on pääosin vaihdeltu vain kerroslukua ja runkosyvyyttä säätelämällä. Tätä ei voine pitää riittävänä ratkaisuna. Onneksi parissa ehdotuksessa on onnistuttu luomaan mielenkiintoinen ja innostava visio kortteliyhteisöstä, joissa on todellinen, omaleimainen henki ja joiden maailmaan voi eläytyä.

Paikoitusratkaisut on pääosin kaikissa alueen kortteleissa ratkaistu tavanomaisesti, osittain paikoitusalueet työntyvät laajoina kenttinä asuinalueen piha-alueille. Myös laitosmaisia ratkaisuja on suosittu useissa ehdotuksissa. Täten eräs tiiviin ja matalan rakentamisen perusperiaatteista, jossa paikoitus on taitavasti hajautettu osaksi korttelirakennetta asuntokohtaisia paikoitusratkaisuita suosien, jää toteutumatta.

Skanssia koskevassa kansalaispalautteessa nousi esille liikennepaikkasijaintien huomioiminen (näyttelypalautteessa etenkin Nurkkalankadun ja Uudenmaantien yhteys) ja kilpailualueen puistomaisuuden kehittäminen. Näyttelypalautteen perusteella onnistuneimmat ehdotukset olivat ”Käärmeitä pellolla” ja ”Hydepark”. Molempia töitä pidettiin luonnonympäristön huomioivina ja riittävän maltillisina rakentamisen ratkaisuissaan. Kyseiset työt saivat kiitosta myös luontevasta yhteydestä ympäröivään aluerakenteeseen, kuten Skanssin tulevaan palvelukeskukseen. Useimpia töitä kritisoitiin massoittelemalla liian raskaiksi ja ympäröivän aluerakenteen suhteen laiminlyömiseen.

2.2.4 Kaarina - Voivalan ranta

Kaarinan Voivalanrannan maisemaltaan hieno alue muodostaa houkuttelevaa, mutta myös vaativaa lähtökohdan asuntorakentamiselle. Kilpailuehdotuksia alueelle tuli enemmän kuin millekään muulle kilpailualueelle, 17 kappaletta. Haasteena on ollut rakentamisen sijoittaminen siten, että se liittyy luontevasti alueen voimakkaisiin lähtökohdaihin: avoimeen merenlahdelle viettävään peltoon, maisemassa keskeisesti sijaitsevaan mäkeen suurine rakennuksineen sekä upeaan voimakaspiirteiseen luonnonsuojelualueeseen.

Osayleiskaavan mitoitushaarukka on suuri 300–600 asuntoa, ehdotusten mitoitukset vaihtelee myös paljon 16 000 k-m² – 37 500 k-m². Pääosassa ehdotuksia on suunnittelualaue – rantavyöhykettä lukuun ottamatta – käytetty kokonaan verraten väljään rakentamiseen. Kahdessa ehdotuksessa on esitetty rakentamisen

keskittämistä alueen laiduille ja Rantayrtyntien puoleisen peltoaukean jättämistä osittain puistoksi. Joissakin ehdotuksissa on jätetty puistoksi vanhainkodinmäeltä rantaan johtava keskeinen näkymäakseli. Tavoitteena oleva rakentamisen volyymi olisi antanut mahdollisuuden rakentamisen keskittämiseen ja osan alueesta säilyttämiseen virkistysalueena. Tällöin myös Rantayrtyntien kadulta tai Ruskolevankadulta nykyisin avautuva komea näkymän suurmaisemaan olisi ollut mahdollista säilyttää. Ehkä sinänsä hyvät kilpailuasiakirjat eivät ole pystyneet kertomaan kaikkia hienon maiseman osatekijöitä niille kilpailijoille, jotka eivät ole käyneet paikalla. Palkintolautakunnan mielestä rakentamisen keskittäminen on kilpailun tavoitteiden mukainen ja paikkaan sopiva ratkaisu.

Liikenneverkko perustuu ehdotuksissa joko Rauhallinnantien ja Rantayrtyntien kadulta johtavaan kahteen keskeiseen katuun tai vanhainkodin mäen kiertävään katuun. Näitä kaduilla erkanee asunto/pihakatuja.

Suosituksi kaavalliseksi ratkaisuksi on osoittautunut malli, jossa rakentaminen on sijoitettu etelään kohti rantaa suuntautuvien pihakatuja varsille. Pihakatuyskiköiden välit on jätetty avoimeksi viheralueeksi. Noin puolet ehdotuksista perustuu erilaisiin pihakatuversioihin.

Joissakin ehdotuksissa pihakadut muodostavat kaarevalta kokoojakadulta lähtevän viuhkamaisen sommitelman, toisissa on toistettu melko mekaanisesti saman suuntaisia ja saman periaatteen mukaan suunniteltuja yksiköitä. Parhaimmillaan on luotu kiinnostavia tilallisia variaatioita ja avattu erilaisia näkymiä pienillä koordinaatiston muutoksilla ja tilamitoituksen vaihtelulla.

Pihakatuihin perustuvat ratkaisut ovat palkintolautakunnan mielestä tuottaneet paikkaan sopivia luontevia ehdotuksia. Tällaisessa rakenteessa on pystytty säilyttämään kontakti merenlahdelle koko alueelta ja tarjottu merinäköaloja kaduilta, tonteilta ja virkistysalueilta. Myös kaikkien asuntojen suuntaaminen hyvään ilmansuuntaan onnistuu näissä ehdotuksissa. Ongelmaksi käytännössä saattaisi muodostua pihakatuja välisten viheralueiden toteutus ja kunnossapito. Puistoina kepeät suikaleet ovat hankalasti kunnossa pidettäviä. Tonttien välisten viheralueiden vähäinen kaventaminen ja liittäminen osaksi tonttien pihoja voisi olla hyvä ratkaisu, tällöin keskeinen tai keskeiset leveämmät vihervyöhykkeet voitaisiin osoittaa puistoiksi.

Jotkut ehdotukset perustuvat pihojen ympärille kiertyviin rakennusryhmiin tai kenttämaisiin ratkaisuihin. Näissä ehdotuksissa ei ole yleensä pystytty hyödyntämään merenlahdelle viettävän eteläranteen suomia positiivisia mahdollisuuksia, pitkät näkymät alueen poikki merenlahdelle katkeavat ja yleensä vain eteläisistä rivistö pääsee nauttimaan näköalasta. Joissakin ehdotuksissa esiintyvä formalistinen muotokieli vaikuttaa näin hienostuneella paikalla vieraalta.

Yhtenä tavoitteena ohjelmassa oli yksityisen asumisen ja julkisen rannan suhteen pohtiminen. Tähän kilpailuehdotukset eivät anna juurikaan eväitä. Pääosassa ehdotuksia rakentaminen on rajattu selkeästi – ohjelman mukaisesti – irti rannasta. Ranta on jätetty puistoksi ja ranta-aluetta käsitelty yleensä varoen tai jätetty se suunnitteleminen verbaalille asteelle. Ainoastaan yhdessä ehdotuksessa on esitetty voimakasta rannan muokkaamista ja muodostettu kivetty rantatori ja siihen liittyviä omavaraisia rakennuksia. Palkintolautakunta ei pitänyt tätä paikkaan luontevasti sopivana ratkaisuna. Ehdotuksessa ”Merille” on esitetty kiinnostava ratkaisu, jossa pihakadut päätyvät laguunimaisiin korttelirantoihin rantasaunoineen, julkinen kevyen liikenteen raitti kulkee rantaviivassa silloilla laguunien kohdalla.

Kilpailuehdotuksissa on tutkittu monipuolisesti erilaisia pientalotyyppejä. Alueelle sijoitetut rakennukset ovat ohjelman mukaan 1–2-kerroksisia omakoti-, pari-, ketju- ja rivitaloja.

Kaarinaa koskevassa palautteessa painottui kaikkiaan maltillisuus alueen kehittämisessä ja usean palautteen perusteella esimerkiksi kahden tason asuntoratkaisut pidettiin alueelle sopimattomina.

2.2.5 Lieto - Loukinainen

Kilpailualue liittyy kiinteäksi osaksi jo vahvan paikallisen identiteetin omaavaa taajamaa. Seutuistuminen leimaa aluetta, vaikkakin itse suunnittelualueetta leimaa lähtökohtaisesti väljyys eikä alueellisen keskustan olemassaolo juuri aukea ohikulkijalle. Tästä lähtökohdasta on 16 työryhmää tarttunut haasteeseen. Tehtävä on tuottanut laadullisesti hyvinkin erilaisia ehdotuksia. Myös ehdotusten kerrosalamäärät vaihtelevat n. 17 000– 50 000 k-m² välillä. Ehdotukset osoittavat, että suunnittelualueen tavoitetehtävyys on hyvällä, tiiviillä suunnitelmalla vaivatta toteutettavissa.

Pääosin ehdotukset rakentuvat pitkin pääteitä tai risteysalueen ympärille. Peltoaukea joen suuntaan on jätetty pääosin vapaaksi rakentamiselta. Parhaat ehdotukset kunnioittavatkin tämän suurmaiseman erityispiirteitä. Suurimmalle osalle työryhmistä on tuottanut päänvaivaa muodostaa näihin vahvoin, oleviin maisemallisiin elementteihin tukeutuva, mutta silti omaleimainen täydennysrakentamiskokonaisuus. Myöskään pääväylien tai risteysten väkinäinen uudelleenjärjestely ei ole tuottanut lisäarvoa alueen suunnittelun kannalta.

Parhaita ehdotuksia leimaa luonnosmaisesta esitystavasta huolimatta vahva tuntuma asutosuunnittelun ongelmiin. Näissä ehdotuksissa on myös keskitetty tilojen rajaamiseen niille luonteenomaisin keinoin. Loukinaistientietä on tiivistetty rakentamalla kadun varteen ja Katajanmäen peltoaukiota on rajattu ryhdikkäällä ja tiiviillä rakentamisella, kuitenkin huomioiden peltoaukion ja jokivarren ainutlaatuinen maisemallinen kokonaisuus. Peltomaisema joen varressa on parhaimmillaan jätetty pääosin avoimeksi maisematilaksi ja parhaissa ratkaisuissa rakentamisen määrää valtatie pohjoispuolella on osattu sopivalla tavalla hillitä.

Olevan koulurakennuksen suhdetta kaupunkitilaan ja sen mahdollista kehityspotentiaalia suhteessa uuteen keskustarakentamiseen ei ole monissakaan ehdotuksissa osattu riittävästi hyödyntää lähtötilanteen ja olevan tilanteen täsmällisempi analyysi ja olisi voinut useissa ehdotuksissa johtaa huomattavasti parempiin lopputuloksiin.

Ehdotuksessa ”Loukipoika” ehdotetaan ainutlaatuista ja yllättävääkin tapaa ratkaista taajaman keskusaukion luonne. Oleva tilanne on hyödynnetty oivallisella tavalla. Ehdotuksen sisältämät ajatukset sisältävät paljon sellaisia piirteitä, joista luulisi löytyvän lääkkeitä useita suomalaisia pieniä ja keskisuuria taajamia vaiavaa selkeästi rajatun pienimittakaavaisen kaupunkitilan puutteesta.

Liedon kilpailualue suhteutuu hyvin kiinteästi jo olemassa olevaan rakennettuun asuin ympäristöön. Loukinaisten asukkaat toivoivatkin asukaskyselyn perusteella alueensa kehittämistä – erityisesti palveluja, liikennejärjestelyjä ja vapaa-ajan viettomahdollisuuksia. Saapuneista kilpailutöistä sai ehdotus ”Loukipoika” eniten kannatusta. Työtä kiiteltiin juuri nykyisiä asukkaita askarruttavien kysymysten ratkaisusta, kuten palvelujen lisääntymisen huomioimisesta ja sijoittelusta sekä liikennejärjestelyistä (mm. Loukinaistentien rauhoittaminen). Myös maisemallisessa ratkaisussa suhteessa Aurajoen kansallismaisemaan on asukkaiden palautteen perusteella onnistuttu. Lietolaisten antaman palautteen perusteella useissa ehdotuksissa esitetyt pienkerrostalot koettiin varsin vieraiksi nykyiseen rakennuskantaan nähden. Alue haluttaisiin säilyttää erillis- ja ketjutalotyyppisenä alueena.

2.3 Ehdotuskohtainen arvostelu

2.3.1 Naantali

Nro 9 "Muumimaa 2"

Kokoojakadun siirtäminen rannasta satama-alueen reunaan, jolloin alue liittyy suoraan Luolalanjärveen antaa hyvät lähtökohdat asuinalueen suunnittelulle. Ehdotuksen idea vapaamuotoisista kyläkokonaisuuksista on omaperäinen ja kehityskelpoinen. Kyläkokonaisuuksien suhde paikkaan on kuitenkin ongelmallinen. Alue liittyy Armonlaaksontien toisella puolella kiinteään kaupunkirakenteeseen, kyläteema puistossa sijaitsevine irrallisine sisäänpäin kääntyneine suurtorttelineen tuntuu lähiömäiseltä. Hienot näkymät Luolalanjärvelle jäävät myös pääosin hyödyntämättä sekä asunnoista että pihakaduilta. Keskuskortteli, ideanakin olisi kaivannut kehittäelyä. Rakennusyksikkönä kylä (50 tonttia) on pienen kaupunkiin liian suuri kerralla toteutettavaksi.

Nro 10 "Tätä onkin jo odotettu"

Ehdotus on korttelirakenteeltaan vapautunut ja onnistuu liittämään kaupunkirakenteen toiminnalliset aiheet luontevasti yhteen. Ehdotus perustuu Järveläntien uuteen linjaukseen alueen halki sekä siitä haaroittuviin kehämäisiin pihakatuihin. Suora kontakti Luolalanjärveen lisää huomattavasti alueen houkuttelevuutta asuinalueena. Osa-alueita yhdistävä puistoaie jatkuu luontevasti Järveläntien länsipuolella kaupunkimaisena aukiona, jonka ympärille rakentuu kaupunkikallemuonin sekä VIII-kerroksisen tornitalon sommitelma. Aukio ympäröivine rakennuksineen muodostaa suojavyöhykkeen teollisuusalueen suuntaan. Alueen mittakaavallinen ote on mielenkiintoinen ja arkkitehtuuri innostavaa. Autopaikat on pien- ja rivitaloissa ratkaistu asutokohtaisesti pääosin nk. drive-in periaatteella asuntojen yhteyteen. Alue on rakenteestaan johtuen jaettavissa helposti yhtiöihin. Kehämäisten korttelisolujen väliin jäävien puistoalueiden käsittely ja rajausta kortteleihin nähden on onnistunut ja mittakaavan hallinta tuntuu oikealta. Ehdotus sisältää paljon kehityskelpoisia ideoita, joiden jatkotyöstö korttelitasolla voi tapahtua kokonaisidean siitä juurikaan kärsimättä.

Nro 12 "Laskevan kuun laakso"

Ehdotuksen selkärangaksi on otettu kevyen liikenteen väylien verkosto, jota myös ehdotuksen havainnekuva pyrkii korostamaan. Idea tuntuu kuitenkin kaukaa haetulta. Yleiskaavan idea keskeisestä viherväylästä on korvattu kortteleita ympäröivästä katuverkosta erottavalla yhtenäisellä puistovyöhykkeellä. Korttelit itsessään eivät kuitenkaan onnistu luomaan jättevää kokonaisuutta ja alue jää hieman irralliseksi ympäröivien väylien keskelle. Rakennusten sijoittelu kortteleissa on kaavamaisista eikä hyödynnä alueen parhaita näkymiä riittävästi. Arkkitehtuuri itsessään sisältää joitain aineksia, mutta on muodonannoltaan asetelmallista ja otteiltaan varoista. Kortteleiden viuhkaaminen tai alueen halki johtavan katulinjan vapauttaminen suorakulmaisesta koordinaatistosta olisi tuottanut suunnitelmaan mielenkiintoisia mahdollisuuksia.

Nro 22 "Kiulu"

Ehdotus perustuu osaksi samankaltaisen malliin kuin "Tätä on jo odotettu", jossa kehämäisiä kortteleita yhdistetään yhtenäisellä katuverkolla. Rakenteellisesti muodonanto on kuitenkin kaavamaisista ja katutilojen luonne epäselvä. Pihatilojen yksityisen ja yhteisöllisen rajausta on toteutettu tavanomaisesti, eikä yksityiskohdaisia ratkaisuita voi pitää mittakaavallisesti onnistuneina. Perspektiivikuvasta päätellen alueen mittakaava myös näyttää suuremmalta, kuin todellisuudessa rakennukset todennäköisesti olisivat - tiivistä on tullut ahdasta. Keskuskorttelin mittakaavallinen jäsentely on keskeneräistä, eikä luontevaa suhdetta rantaan johtavan puiston kanssa synny. Alueen liikenneverkko on jäykkä ja kaavamainen. Aluetta olisi syytä kehittää suuntaan, jossa omapihaisten asuntojen reviirit rajattaisiin selkeästi ja ja keskeisen korttelin tiiveys arvioitaisiin uudelleen.

Alueelta järvelle avautuviin näkymiin olisi syytä kiinnittää huomiota kehien varrelle sijoittuvien rakennusten suuntauksessa, nyt pääosin rakennukset sulkevat näkymät.

Nro 45 "Aurinkokunta"

Asuinalue on jaettu kolmeen osaan ja avattu keskeinen puistoakseli järvelle. Maaston mukaan terassoituvat pientalorivistöt ja niiden taustalla kohoavat kerrostalot muodostavat tasapainoisen näkymän Luolalanjärveltä ja Armonlaaksontieltä päin katsottuna. Töyrään neljä kerrostaloa jäävät hennoksi aiheeksi ilman kilpailualueen ulkopuolelle esitettyä viitteellistä jatkoa. Kokonaisuutetta vaivaa tietty kaavamaisuus, mutta pihakadut saavat omaa ilmettä rakennusten ja sivurakennusten toisistaan poikkeavalla sijoituksella. Pohjoisrinne on ratkaistu siten, että asuntojen pihat suuntautuvat hyviin ilmansuuntiin. Katuverkko on pääosin osayleiskaavan mukainen. Töyrään osalta kerrostalorivistön alittava pihakatu on pihojen turvallisuuden kannalta arveluttava ja kallis ratkaisu. Kaiken pysäköinnin sijoittaminen kannen alle olisi tuskin taloudellisesti mahdollista. Kaavaratkaisuun on sovitettavissa monenlaisia pientalotyyppejä, kuten ehdotuksessa esitetään. Perspektiivikuvassa esiintyy ulkonäöltään samanlaisina toistuvia rakennuksia. Alue toteutetaan vaiheittain, jolloin kokonaisilmettä elävöittäisi ja rytmittäisi rakennussuunnittelun mukanaan tuoma hallittu vaihtelu.

Nro 51 "Ällä"

Ehdotuksen lähtökohta maaston mukaan terassoidusta rakentamisesta on kehityskelpoinen. Kokonaisomitelma ei kuitenkaan ole hallinnassa. Vapaamuotoisesti käyrien suuntaan ryhmiteltyjen pientalojen ja suorakulmaisessa koordinaatistossa toistuvien kerros- ja rivitalojen suhde on epävarma. Keskeinen puistoakseli jää käytön kannalta kapeaksi ja saa päätteensä katujen risteyksestä. Kerros- ja rivitalojen asema pysäköinnin ja liikenneväylien ympäröimänä on asuttavuuden kannalta huono. Erillistalojen rivistö rannassa on liian hento aie.

Nro 57 "Isola"

Ehdotuksen lähtökohta - historiallisen kaupunkiympäristötyypin suunnittelemisen modernein keinoin - on haastava. Luolalanjärven rantaan on suunniteltu vanhaa Naantalia muistuttavaa kaupunkirakennetta. Puukaupunkiperinteeseen uudelleen tulkintaa on etsitty laajemminkin maassamme viime vuosina. Kaupunkikeskustoihin kuuluneen tilarakenteeltaan urbaanin ja pienimittaisen kaupunkimiljöön siirtäminen kaupunkirakenteesta irralliseksi alueiksi on kuitenkin monella tapaa problemaattista. Alueen sisäinen ilme ja liittyminen ympäristöön eivät ole yhteismittaisia. Tiivis kaupunkirakenne "kelluu" irrallaan kaupunkirakenteesta puistonsuikaleiden ja liikenneväylien rajaamana. Alueen sisäinen suunnitelma on eläytyneesti ja huolella tehty. Modernin kaupungin vaatimukset kuten autopaikoituksen viemä suuri tila tuottaa kuitenkin näennäisestä tiiveydestä huolimatta verrattoman tehottoman rakentamista (27 000 k-m²) ja katujen rajauksessa autokatoksilla on suuri rooli.

2.3.2 Raisio

Nro 19 "Tiivistä"

Ehdotuksen lähtökohta rakentamisen sijoittamisesta keskitetystä ja luontoa säästämällä pääosin peltoalueille on oikeaan osunut. Esitetty korttelirakenne on kuitenkin sekava ja epälooginen. Eri rakennustyyppien sijoittuminen ja suhde toisiinsa on sattumanvarainen. Rakennusten monet suunnat ja säännötön liikenneverkko luovat vaikutelman, ettei tehtävä ole ollut tekijöidensä hallinnassa.

Nro 24 "Nurkkakunta"

Ehdotus huomioi nöyrästi alueen maisemalliset ominaispiirteet. Ehdotus sisältää kortteli- ja lähimiljöötasolla mielenkiintoisia oivalluksia, joissa tulkitaan uudestaan puukaupunkikortteleita. Paikituksen sijoittuminen pääosin kortteleiden sisälle tuntuu ehdotetulla tavalla jopa perustellulta. Toisiinsa nähden korttelit muodostavat mielenkiintoisen ja elävän korttelirakenteen. Tosin paikoin katutilojen mittakaava syö ehdotuksen tehoa – kortteleiden tiivistäminen ja tuominen lähemmäs toisiaan tuottaisi usein vieläkin paremman lopputuloksen. Näin myös muodostuvat aukiot saisivat tarvittavaa tehoa. Suurmaisemassa metsäisten mäkialueiden rakentamatta jättäminen tuntuu oheisessa kaupunkirakenteellisessa perusratkaisussa onnistuneelta ratkaisulta. Ehdotus sisältää useita piirteitä, jotka olisivat jatkokehittelyn arvoisia, etenkin eteläisten umpikortteleiden osalta.

Nro 28 "Kromos"

Ehdotus suhtautuu pelottomasti rakentamisen käytännön ongelmia kohtaan. Lähtökohdaksi on otettu malli, jossa rakentaminen keskitetään pääosin metsäisille mäenrinteille. Lopputulos on teoreettinen eikä kovinkaan onnistunut. Kyseinen ratkaisu aiheuttaisi todennäköisesti koko mäkisten lakialueiden parturoinnin olevasta puustosta rakentamisen yhteydessä, mikä aiheuttaisi yhtäkaisen maisemallisen katastrofin. Korttelitasolla maankäyttö on tuhlailtavaa, ja kunnosapiddettävän katualueen määrä ylenpalttinen. Hienosäädettynä korttelirakenne olisi ehkä kehitettävissä osaan pohjoisia kortteleita.

Nro 29 "MT 417"

Kytettyjen pientalojen ja omakotitonttien sijoittaminen keskuspuiston eri puolille rajaamaan pääosin avointa puistoa on selkeä lähtökohta. Läntisen alueen kiemurtelevan pihakadun varteen sijoittuva rakentaminen on ideana lupaava. Sitä ei ole kuitenkaan pystytty hyödyntämään johdonmukaisesti. Osa pihakuista ja rakentamisesta sijoittuu varsin jyrkkälinjaisille kalliokumpareille, suuri osa asuntopihoista (valituilla rakennustyyppillä) suuntautuu huonoihin ilman-suuntiin. Tonttirivistöjen väliin jäävät vihersormet sijoittuvat sattumanvaraisesti maastoon ja ilmansuuntiin nähden ja ovat paikoin liian kapeita. Itäosan pientaloalue on perinteinen. Pohjoisimmat tontit jäävät pitkän pussikadun päähän, pientalotonteilla suuri osa pihoista (valitulla rakennusten sijoituksella) suuntautuu pohjoiseen.

Nro 41 "Halkilaatikko"

Ehdotuksen lähtökohta kahdesta erilaisesta korttelityypistä, joista toinen sopii metsäalueille ja toinen peltoalueille on luonteva. Korttelityyppien kehittyminen kuitenkin jäänyt kesken. "Metsätyyppi" on jäänyt varsin vaatimattomaksi. Itse asiassa rakentaminen metsäalueilla ei näytä perustuvan mihinkään tyyppiin, vaan on sattumanvaraista eikä sovi aina erityisen hyvin vaihtelevaan metsämaastoon. Pihakadun varteen rakentuva "pelto" on lähtökohtana monia mahdollisuuksia avaava. Olisi kuitenkin kannattanut pohtia enemmän pihakatuksikoiden liittämistä toisiinsa ja katuihin niin, että muodostuu kiinteä ja johdonmukainen taajamarakenne.

Nro 48 "Sarka"

Ehdotus toteuttaa hyvin kilpailun tavoitetta uudenlaisesta matalasta ja tiiviistä rakentamisesta. Rakentaminen on keskitetty onnistuneesti peltoalueelle ja jätetty mäkien lakialueet rauhaan. Suunnitelma on herkästi toteutettu ja alueen ominaispiirteet taitavasti huomioon otettava suunnitelma, jossa on selkeä, uutta luova korttelimalli. Ehdotus myös täyttää esitetyn vaatimuksen rakentajille soveltuvan korkeatasoisen pientalotonttitarjonnan mahdollistamisesta. Pihakatu-tilat kortteleiden sisällä ovat tilallisesti mielenkiintoisia. Ehdotus tarjoaa vähäisellä säädöllä toteutuskelpoisen mallin pihakatutilan uudesta kaupunkimaisesta toteutusta-

vasta. Ehdotuksen tiiveyttä on helppo säätää kokonaisratkaisun siitä kärsimättä. Arkkitehtuuri on yksinkertaisuudessaan virkistävää. Alueen toteutus ehdotetulla tavalla vaatii kaupungin puolelta tiukan ohjeistuksen ja ehdot tontinluovutusasiakirjoihin, joilla alueen yleisilmeen yhtenäisyys voidaan turvata kattomuotojen sekä julkisivujen päämateriaalien ja värityöskien osalta.

Nro 53 "Kotikatu"

Ehdotuksen liikenneverkko sekä rakennuskortteleiden sijoitus alueelle on luontevaa. Kokonaisasetelma on kuitenkin jäykähkö eikä koko alueen suunnitteleminen toistamalla yhtä tiettyihin rakennustyyppisiin sitoutunutta korttelia ole perusteltua. Kortteleiden liittämistapojen ja korttelityypin muuntelu esim. maaston mukaan olisi tuonut eloa ja herkkyyttä suunnitelmaan. Korttelityypissä on sinänsä ansioita: pihat avautuvat puistoon ja rakennukset sijoittuvat katujen varsille rajaten kiinteitä katutiloja ja yhdistäen pihat virkistysalueisiin. Pysäköintipaikkojen systemaattinen sijoittaminen suoraan kokoojakadulta ajettaviksi ei ole mahdollista. Pientalomaisessa asumisessa arvostetaan yleensä asunokohtaisia pihajoja, virheenä on pidettävä, ettei ehdotuksessa paritaloasuntoihin liity omaa suojaavaa pihajoja, omakotityyppiset pientalot puuttuvat ehdotuksesta tyystin.

2.3.3 Turku

Nro 3 "Hullunkuriset perheet"

Ehdotuksen perusratkaisu noudattaa yleiskaavaehdotusta. Nostamalla rakennusoikeuden määrä ei ole saavutettu erityisiä lisäansioita. Selostuksen mukaan rakentamisen tehostaminen tuo mahdolliseksi pysäköinnin sijoittamisen kellarisiin. Kellaripysäköinti on osoitettu viitteellisesti eikä sen edellyttämiä ajoramppeja ole osoitettu eikä varattu niille tilaa. Pysäköintiratkaisu olisi tuskin taloudellisesti mahdollista valitullakaan tehokkuudella. Yleiskaavan keskeisen idean, keskuspuiston, tarjoamat mahdollisuudet jäävät keskuspuistosta länteen sijoittuvassa melko tavanomaisessa umpikorttelirakenteessa pääosin hyödyntämättä. Itäosan korttelityyppi katuja rajaavine pitkinne massoineen ja puiston noppamaisine rakennuksineen on lupaava ja sopii hyvin paikkaan. Valittu asunokohtainen pysäköintiratkaisu pientaloissa tuo kuitenkin ajoneuvoliikenteen koko alueelle. Puiston avoimen tilan kaupunkikuvallisesti merkittävä rajausta lännessä on sattumanvarainen ja sirpaleinen.

Nro 8 "Skanssin kaupunkikylä"

Ehdotus ei liitä uutta aluetta yleiskaavaehdotuksen mukaiseen kontekstiin. Sinänsä mielenkiintoisen muotoaiheen tuominen alueelle ottamatta huomioon alueen ominaispiirteitä ei muodosta hyvää suunnittelun lähtökohtaa. Suunnitelma on sisäänpääntänyt, suhde maisemaan jää epäselväksi. Suurkorttelin sisälle muodostuvat II-VI kerroksiset kortteliblokkit ovat mittakaavaltaan ongelmallisia, myös yhteisen ja yksityisen rajausta on ehdotuksessa unohdettu.

Nro 15 "Tsanssi"

Ehdotuksen perusratkaisu, jossa kerrostalorakentaminen on sijoitettu katujen varsille ja rakentaminen madaltuu ja avautuu keskuspuistoa kohti on kehityskelpoinen. Kadunvarsien puolisuuljetut korttelit ovat kuitenkin ahtaita ja katujen ja pysäköinnin saartamia. Pysäköinnin keskittäminen pysäköintitaloihin on kallis ratkaisu. Laitokset on sijoitettu kaupunkikuvallisesti merkittävillä paikoilla kuten katujen kulmauksiin, jossa ne luovat ikävää ympäristöä. Keskuspuistoa reunustavat poimuilevat rivitalonauhat ovat ehdotuksen parasta antia. Ne olisi kuitenkin kannattanut ryhmitellä sopivan kokoisiksi toteutusyksiköiksi ja sijoittaa pysäköinti organisoitumalla korttelirakenteeseen.

Nro 25 "Ahonlaitaa"

Ehdotuksen rakennusstruktuuri muodostaa tiiviin kenttämäisen, tasakorkuisen kudelman, joka on vaikeasti hahmotettavissa. Tilarakenne kertaantuu koko alueella lähes samanmittaisina katu- ja pihatiloina. Sinänsä huolellisesti suunniteltuja keskeisten asuntokatuja varten rakentuvia yksiköitä on vaikea erottaa rakenteesta. Osien hahmottamista helpottaisi esim. niiden erottaminen toisistaan. Tässä tapauksessa olisi voinut esimerkiksi avata rakennetta keskuspuiston suuntaan yksiköiden välisillä vihersormilla. Liikenneverkko kolmijakoisine pussikatuineen on löydettävyyden kannalta hankala.

Nro 27 "Evergreen"

Evergreen on omaperäinen ja letkeä ehdotus. Naapuruston suunnitelma on looginen, kiinnostava ja toimiva. Keskuspuisto ja asuinkortteli on onnistuttu liittämään kiinteäksi kokonaisuudeksi. Sisäänpäin kääntynyttä ilmettä vaimentavat monet alueen sisäosiin johtavat raittiytteet. Visuaalinen kontakti puistoon on kaikista asunnoista. Keskeinen tapahtumapaikka Forum sekä yhteistilojen keskittäminen puiston laitaan luo edellytyksiä puiston muodostumiselle alueen keskeiseksi toiminnalliseksi julkiseksi tilaksi. Forumin suunnitelma luo lupauksia maisemarakennustaiteen toteutumisesta asuinympäristössä. Ehdotuksessa toistetaan salkomaista rakennusrivistöä. Rakennusrivistö perustuu omaperäiseen rakennusratkaisuun, mutta lähtökohdasta on kehitettävissä myös erilaisia variaatioita esim. osa-alueittain. Erilaiset painotukset osa-alueittain antaisivatkin suunnitelmalle lisää eloa ja vaihtelua. Sellaisenaan toteutettuna salko muodostaisi melko massiivisen rakennusyksikön. Kevyen liikenteen johtaminen molemmiin puoliin rakennuksessa kiinni epäilyttää. Pientalomaiseen asumiseen kuuluva suora kontakti maahan ja asutokohtaiset pihat puuttuvat kokonaan, puute on kuitenkin helposti korjattavissa.

Nro 30 "Fjonga"

Ehdotus on maankäytöltään väljä, perusideaksi otetut vihersormet korttelien välissä tekevät yhteispuistoista ylimitoitettua rakentamiseen nähden. Mittakaavallisesti ehdotus on epävarma ja käytetyt keinot eivät kaikki täytä hyvän asuinaluesuunnittelun perusteita. Paikoituksen tuominen korttelin sisään paikoituskampoina tuntuu epäilyttävältä. Suuri osa asutopihoista avautuu suoraan pohjoiseen, jota voidaan pitää suoranaisena virheenä, varsinkin kun ko. tiiveydellä tilaa olisi asetella sama rakentamisen määrä ilmasuuntien mukaan optimaalisestikin. Katutilat ovat monotoniset niin alueen sisällä kuin alueelle saavuttaessa ja arkkitehtuuri vielä monin osin liian viitteellistä, jotta pientaloon asumisen edellytyksiin voisi edes ottaa kantaa. Yksityispihojen täydellinen avoimuus tuntuu oudolta.

Nro 31 "Aukiot"

Erilaisten suunnitteluperiaatteiden noudattaminen keskuspuiston itä- ja länsipuolella on hyvä lähtökohta. Puiston itäpuoleinen korttelisto, joka sulkeutuu katuja vastaan ja avautuu länteen puistoon on luonteva ja paikkaan sopiva. Sisäinen pysäköintikatu halkaisee kuitenkin ikävästi korttelin ja liikenne ja pysäköintialueet saavat liian keskeisen roolin alueella. Lännenpuoleinen tiivis umpikorttelirakenne ei ota kontaktia keskuspuistoon. Pysäköintijärjestelmä, jossa pysäköintialueilla on keskeinen asema korttelipihoilla, ei ole hyvä ratkaisu. Ehdotuksessa on esitetty kiitettävästi alueen liittämistä muuhun Skanssin alueeseen.

Nro 43 "Käärmeitä pellolla"

Ehdotuksessa luodaan selkeästi erottuva, ehjä ja omaleimainen asuinalue, joka kääntyy kohti keskuspuistoa. Kiemurtelevat rakennusrintamat luovat vaihtelevaa ja tilallisesti kiinnostavaa asuinympäristöä alueen sisäosiin. Toistoon perustuvassa ratkaisussa on jossain määrin ongelmallista hahmottaa toiminnallisia (toteutus)yksiköitä. Ulospäin alue on liiankin suljettu, katuja rajaavan raken-

nusrintaman rytmittäminen aukoilla lieventäisi sisäänpäin kääntyvää ilmettä. Osayleiskaavan vastainen kokoojakatuuyhteys on ratkaistavissa myös osayleiskaavan mukaisesti – haluttaessa. Ehdotuksessa toteutuu hyvin eri talotyyppien ja asunoratkaistujen sijoittuminen lomittain kuhunkin asuntoryhmään. Kaikki asunnot pihoineen kääntyvät hyviin ilmasuuntiin. Ratkaisu edellyttää – kuten ehdotuksen selostuksessa todetaan – tiettyjen yhtenäisten periaatteiden noudattamista rakennussuunnittelussa. Näin suurella alueella voidaan noudattaa myös toisistaan poikkeavia rakennussuunnittelun periaatteita eri osa-alueilla. Ehdotuksen ongelma on pysäköinti. Pysäköinnin keskittäminen kokoojakadun varteen osittain rakennusten alle on kallis ratkaisu ja kadunvarsitalojen asuttavuuden kannalta ongelmallinen – rakennukset ovat liikenneväylien ja pysäköinnin ympäröimiä. Pysäköinti on kuitenkin ratkaistavissa lisäämällä osittain maantasopysäköintiä ja osittain maan-alaisella pysäköinnillä.

Nro 47 "Pesue"

Ehdotuksessa on samanlaisena kertaantuvan suorakulmaisen kortteliyksikön toistolla saavutettu hallittu, mutta hieman yksitoinen kokonaisuus. Korttelistojen vähäiset koordinaatiston muutokset eivät riitä luomaan riittävää tilallista vaihtelua alueelle. Ammattitaitoisesti laadituissa kortteliyksikössä on yhdistetty kerros-, rivi- ja paritaloasuminen ja sijoitettu autopikat miljöötä pilaamatta maantasoon. Kaikki talotyytit on asetettu tilanvaatimuksiltaan samanarvoisiksi. Näin on syntynyt tilanne, jossa pientaloissa on asutokohtaiset pihat ja kerrostaloilla ei ole oikeastaan minkäänlaista pihaa. Perspektiivikuvien mukainen miljöö on arkkitehtonisesti hallittua ja rauhallista. Kortteliparien väliin jäävät kapeat viheraluesuikaleet ovat puistoalueina ongelmallisia sekä käytön että hoidon kannalta. Jää epävarmaksi kestäisivätkö kaavalliset lähtökohdat todellisuuden mukanaan tuomaa kirjavuutta.

Nro 54 "Hydepark"

Mittakaavaltaan ehdotus on kaikilla tasoilla tasapainoton. Toisaalla ovat mittakaavaltaan suuret, viivoittimella piirretyt puistot, toisaalla kortteleihin ripotellut rakennusmassat, jotka asettuvat ahtaasti vierekkäin piittaamatta pihatiloista tai asukkaiden henkilökohtaisista tarpeista, kulkureiteistä tai reviereistä. Ehdotuksen esitystekniikka saa ehdotuksen tuntumaan piittaamattomammalta, kuin on varmasti tarkoituskaan. Erityisesti aksonometrinen kuva herättää hämmennystä, mittakaavabluffi on täydellinen.

2.3.4 Kaarina

Nro 2 "Merta"

Ehdotuksen grafiikka uuvuttaa ja vie huomion pääasioista. Tekijä kohtelee kovalla kädellä ympäristöä, ehdotettu rantarakentaminen on eleiltään aggressiivista ja viuhkat muotomaailmaltaan jäykkiä. Jää myös epäselväksi, miten asunnot avautuvat ja miten todelliset avautuvat näkymät eri rakennuksista on suunniteltu avautuviksi. Ryhmäpientalot sekä erilaiset kytketyt pientalot ovat aiheina mielenkiintoisia, mutta eivät parhailla mahdollisilla tavoilla hyödynnä paikan mahdollisuuksia. Rantapuiston taakse jäävät korttelit tuntuvat ylimitoitetuilta, eikä viuhka-aiheen monotoninen toisto tee oikeutta alueen parhaille avuille – ranta-alueelle sekä parhaaseen ilmansuuntaan avautuvalle merinäkölle.

Nro 4 "Merille"

Merille on huolella tutkittu ehdotus, joka johdonmukaisesti vie loppuun aloittamansa aiheet. Ehdotuksen pyrkimyksenä on lunastaa alueen merellinen ulottuvuus tasa-arvoisella tavalla. Ehdotuksen tekijä hallitsee mittakaavasta toiseen siirtymisen vaivattomasti ja tuloksena onkin mittakaavallisesti luontevaa kaupunkirakennetta. Ehdotettu malli, jossa sormimaiset korttelit kurkottavat meren rantaan saakka, hengittää raikkaasti ja on parhaimmillaan aivan ranta-alueen

tuntumassa. Tässäkin liittyminen syvemmälle kaupunkirakenteeseen tapahtuu hieman töksähtäen. Kortteliranta-idea on mielenkiintoinen ja liittyy luontevasti osaksi suunnitelmaa. Sormien taivuttaminen ja aavistuksenomainen viuhkaaminen olisi joissain tapauksissa tuottanut todennäköisesti vieläkin paremman lopputuloksen. Kortteleiden sisällä yksityisen ja yleisen suhteeseen tulisi vielä kiinnittää huomiota. Alueen toteutus edellyttäisi kunnalta rakennussuunnittelun ohjaamista siten, että yleisilmeessä saavutetaan riittävä yhtenäisyys.

Nro 5 "Our House"

Rakentamisen keskittäminen siten, että osa alueesta säilyy rakentamattomana avoimena maisemana kunnioittaa paikan hienoja lähtökohtia. Valittu kehämäinen umpikorttelirakenne sopii kuitenkin huonosti paikan lähtökohtiin. Pienehkö alue kaupunkimaista umpikorttelirakennetta avoimessa maisemassa vaikuttaa perusteettomalta ja oudolta. Korttelirakenne katkoo näkymät siten, että näköaloja asuinkortteleita Kuusistonsalmelle avautuu ainoastaan rannanpuoleisimmasta rakennusrivistöstä. Rakentamisen suhde vanhainkodinmäkeen on jäykkä ja rakentamisen rajausta rantapuistoon on jäänyt miettimättä.

Nro 7 "Hedelmistään puu tunnetaan"

Sinänsä kiinnostava vapaamuotoinen kyläkokonaisuusteema ei sovi paikan luonteeseen. Suunnittelun lähtökohtana on komea merenlahdelle avautuva maisema, jota hallitsevat jyrkkäpiirteinen vanhojen tammien merkitsemä luonnonsuojelualue ja vanhainkodinmäki suurine rakennuksineen. Ulkoa tuodut muotoaiheet tuntuvat paikassa vierailta. Kyläkokonaisuudet kääntävät selkensä maisemalle. Pitkät, alueen yli merelle avautuvat näkymät Rantayrtingadulta ja Ruskolevänkadulta katkeavat. Potentiaaliset merinäköalat asunnoista jäävät myös pääosin hyödyntämättä. Rakennusyksikkönä kylä on pienelle paikkakunnalle liian sitoutunut samantapaisiin rakennusratkaisuihin ja liian suuri kerralla toteutettavaksi.

Nro 13 "Päivänsäde"

Valitut formalistiset muotoaiheet sopivat huonosti hienostuneeseen maisemaan. Ympyrän muotoiset rakennusryhmät on sijoitettu irrallisina kappaleina avoimeen maisemaan, niiden suhde ympäristöön ja toisiinsa on epävarma. Pientalorivistö seisoo keskellä peltoa, eikä ota kantaa luonnonsuojelualueeseen tai vanhainkodinmäkeen. Ympyrä on hankala asutoryhmän lähtökohtana esim. ilmansuuntien huomioon ottamisen kannalta. Muotona se on sisäänpäin kääntyvä eikä maisemaan avautuva kuten tällaisella paikalla odottaisi. Rannan suunnitteluun on kiinnitetty huomiota, mutta ideat ovat jääneet verbaalille tasolle.

Nro 18 "Välitila"

Ehdotus on niin esitystavoiltaan kun suunnitelmanakin kaavamainen. Ehdotettu katuverkosto ei tue korttelirakennetta. Suunnitelmaa vaivaa irrallisuuden tunne, myöskään miljööni todellisista laatutekijöistä on vaikea saada käsitystä. Kortteleiden ja puiston keskinäinen rajausta on jäykkä ja luotu kokonaisuus on tilallisesti kehittymätön. AO-2 korttelin rakentuminen samalla reseptillä kuin rantakortteleidenkin tuntuu jokseenkin oudolta.

Nro 32 "Insula"

Ehdotus perustuu mekaaniseen toistoon. Tekijä on monistanut samaa alueelle vierasta korttelimallia maisemasta ja näkymistä piittaamatta. Kortteleiden suhde ympäristöön ja toisiinsa on sattumanvarainen. Asuntojen pihat on myös miltei poikkeuksetta avattu väärin ilmansuuntiin.

Nro 34 "Pihlajaranta"

Suunnitelma kielii asianharrastuksesta tekijälleen tärkeitä teemoja kohtaan. Suunnitelman kokonaisuuteen on kuitenkin kömpelö ja ehdotuksen suhde mais-

malliseen kokonaisuuteen on sattumanvarainen. Arkkitehtuuripastissit ja vieraiden elementtien kuten pohjalaistalojen tuominen oheiseen viitekehykseen tuntuu vähintäänkin oudolta. Ehdotus ei tarjoa uutta tiiviin ja matalan teemasta nousevaa näkökulmaa.

Nro 37 "Rapu"

Ehdotuksen perusasetelma ja kokonaisuuteen on hyvä. Rakentaminen on sijoitettu pääosin maiseman peruspiirteitä kunnioittaen. Alueen länsiosassa rakentaminen sijoittuu kauniisti vanhainkodinmäkeen tukeutuen siten, että Ruskolevänkadulta avautuva komea näköala säilyy. Mäeltä avutuvan näkymän sekä laajan ranta-alueen säilyttäminen rakentamattomana on perusteltua. Rakennusryhmien rytmi ja suuntaukset ovat vauhdikkaita. Sen sijaan koillisosan pientalot jäävät ikään kuin "kellumaan" keskelle peltoa. Pitkien kadun varressa sijaitsevien rakennusten ja pientalojen kontrasteiteema toimisi lyhyemmälläkin massoilla. Mittakaava tuntuu suurelta ympäristön pienirakeisessa rakentamisessa. Rakennusten suuntaukset ovat harkittuja. Pysäköintikatoksia on keskitetty liikaa kadunvarteen.

Nro 38 "Flow'er"

Ehdotus on luonnosmaisena rento, mutta maankäytössään tuhmaileva. Pihamiljööni toimintoja ei ole esitetty tarkemmin, eikä ratkaisun perimmäisistä laatutekijöistä pihatilojen osalta saa selvää. Julkisen puistoaikueen puute ja pirstoitettu rakentaminen aikaansaavat levottoman vaikutelman. Esitetty arkkitehtiuri ja pohjaratkaisu ovat tavanomaisia. Korttelitalon olemus ei ole kokoava. Puistoaikueen johtamista keskeltä kylätalon pihapiiriä ei välttämättä voi pitää onnistuneena. Ehdotus on pahasti keskeneräinen niin toteutuksessaan kuin ideoinnissaankin.

Nro 39 "Sormet"

Rakentaminen sijoitus ja suuntaus ei hyödynnä erityisen hyvin paikan hienoja lähtökohtia.

Ehdotuksen kolme rakennusryhmä on sijoitettu ja suunniteltu siten, että näkymät alueen kautta Kuusistonsalmelle katkeavat. Valittu käyrien suuntainen tiivis rakentaminen loivahkossa rinteessä suo merinäköalat oikeastaan vain merenpuoleisimmalle rakennusrivistölle etenkin kuin sisäisiltä pihakaduilta ei ole avattu näkymiä maisemaan. Massoitellussa on hauskaa ekspressiivisyyttä. Rakennusryhmien sisäinen toiminnallinen logiikka kuitenkin ontuu. Pihakatupintaa on ylettömän paljon, tonttirivistöjen väliset kapeat puistosuikaleet ovat käyttökeltottomia. Rakennukset on sijoitettu siten, että kaikilla on hyvään ilmansuuntaan avautuva piha.

Nro 40 "Shakki"

Ehdotus sisältää useita rinnakkaisia kortteliaikueita. Rakentaminen perustuu samaa teemaa toistaviin rivi- ja pientalokortteleihin, joissa on erilaisia tiiviin asuamisen malleja. Rantaan sijoittuvat perheasuntosuikivet, jotka sulkevat näkymät kailta niiden takana sijaitsevilta kortteleilta melko tehokkaasti. Ratkaisuna tämä tuntuu oudolta. Koko alueen toteuttaminen miltei samaan koordinaatistoon on tehokasta, mutta antaa kokonaisuudelle jäykän ilmeen. Taloarkkitehtiuri ja asunoratkaisu sinänsä sisältävät monia mielenkiintoisia yksityiskohtia, mutta nauttiminen paikan tarjoamista ainutlaatuisista mahdollisuuksista tarjoutuu vain tässä suunnitelmassa vain harvoille ja valituille.

Nro 42 "Solfjäder/Viuhka"

Rakenteena ehdotus muodostaa väljän viuhkan nimensä mukaisesti. Alueen läntisen osan omakotialue muodostaa jonkinlaisen rintamamiespastissin, jonka naapuriksi on luotu erilaisista kytketyistä vakiotalotyypeistä muodostuva löysähkö muodostelma. Tontit ovat suuria eikä katutilan ja rakennusten välillä ole selvää suhdetta. Ehdotuksen katuverkko on jäykkä ja iloton.

Nro 46 "Nappuloimi"

Ehdotus on maisemalliselta lähestymistavaltaan muista ehdotuksista selvästi poikkeava ja mielenkiintoinen. Tekijä on eläytynyt hyvin alueen maisemallisiin lähtökohtiin ja ominaispiirteisiin. Tämä onkin ehdotuksen selvästi parasta antia. Korttelit ovat tiiviitä ja muodostavat asuntokaturien varsille kylämaisia rakennusryhmiä. Kortteleiden välinen vapaamuotoinen puistoniitty on säilytetty avoimena maisematilana, mikä antaa kokonaissuunnitelmalle avaran ja ilmavan luonteen. Asuntokaturien linjaus viivasuorina tuntuu häiritsevältä, mutta asiaa on mahdollista kehittää vielä paremmin alueen hienojen näkymien suuntaan. Arkkitehtuuriltaan esitetyt ratkaisut ovat lupauksia herättäviä. Korttelirakenteessa siivutalojen ja duo- sekä triotalojen sijoituksen kääntäminen kadun puolelta toiselle voisi myös mahdollistaa useammille vapaat näkymät.

Nro 52 "Aurinkoniitty"

Aurinkoniitty nojaa ehdotuksen "Merille" tavoin sormimaisiin kortteleihin, jotka rakentuvat pihakaturien molemmiin puolin. Tavoitteena on ollut turvata merinäköä mahdollisimman monelle. Ehdotus on esitystavaltaan kovin viitteellinen, eivätkä sinänsä ansiokkaan selostuksen kuvaus lähimiljööstä apurakennuksineen ja pihapiireineen aivan avautu kuvista. Lisämateriaali, jossa yhden korttelin toiminnat olisi viety pidemmälle, olisi havainnollistanut asiaa. Ehdotuksen hillitty charmi jättää monet ajatukset vielä puolittiehen ja sinänsä hyvä lähtökohta jättää aavistuksen kuivan jälkeä.

Nro 55 "Zorro"

Zorrossa on valittu lähtökohdaksi kilpailuehdotusten joukossa suosittu pihakateema, joka sopii hyvin alueelle. Rinnettä pitkin kohti rantaa laskeutuvat pihakaturyksiköt sallivat merinäköä kadulta, puistoista ja tonteilta. Ehdotusta vaivaa sommittelun jäykkyys niin rakentamisen suhteissa olevaan ympäristöön, kun alueen sisäisessä jäsentelyssäkin. Kokoojakaturien linjaus istuu huonosti ympäristössä ja sen rakennetut rajaukset ovat sattumanvaraisia. Pihakaturyksiköt toistuvat mekaanisesti samanlaisina. Katuleveyden vaihtelu, erilaiset kadun rajaukset ja pihakaturien jonkinlainen päättäminen olisivat tuoneet eloa ja herkkyyttä suunnitelmaan. Sama rakennustyyppi toistuu lähes koko alueella. Pihakaturien välisten vihersormien tai rannan kehittämis- ja käyttöteemoja ei ole esitetty.

Nro 56 "Riipus"

Ehdotuksessa rakentamisen levittäminen saman, itsessään tavanomaisen katu-teeman ympärille antaa ratkaisulle formalistisen leiman. Rannan satama-aiheen muotoilu herättää samantapaisia ajatuksia. Kukkapuiston luonne ja suhde verrattuna korttelipuistoihin on epämääräinen. Puistoaiheen keskittäminen olisi tuonut ratkaisuun lisää tehoa. Valittu maankäytön malli verrattuna suunnitelmalla saavutettuihin hyötyihin nähden vaikuttaa tehottomalta. Valittu kokoojakadun katulinjaus sulkee opilaitoksen rakennukset rantapuiston ulkopuolelle, myös rakennusten ja katutilan välinen suhde on epävarma. Kokoojakadun luonne on tavanomainen. Pihatilojen ja yhteispuistojen keskinäinen suhde jää epämääräiseksi. Tiivistäminen kaikilla tasoilla olisi antanut ehdotukselle tarvittavaa puh-tia. Myös kokoojakadun luonteen ja näkymien miettimiseen olisi kannattanut panostaa.

2.3.5 Lieto

Nro 1 "Mieto Menninkäinen"

Selkeästi esitetty ehdotus, jossa ei kuitenkaan ole löydettävissä keskustalle haet-tua omaleimaista ilmettä. Palvelut sijaitsevat vierekkäin, mutta toisistaan irrallaan, yhtenäistä keskustaa ei synny. Valtatie 10:n reuna on rajattu harvakseltaan,

alue tuskin hahmottuu keskustana ohikulkijalle. Aurajoen puoleinen kortteli on sopivan kokoinen ja viuhkateema avaa näkymiä jokilaaksoon. Pihat suuntautu-vat kuitenkin pohjoiseen. Loukainastentien varressa rakentaminen on ryhmitetty tien suuntaisten pihakaturien varsille. Tällöin tienvarren rakennukset joutuvat epäedulliseen asemaan kahden kadun välissä. Ehdotuksen lähtökohta erilaisista talotyypeistä on hyvä.

Nro 6 "Wednesday morning, 3 am"

Ehdotuksen ensivaikutelma on hieman levoton ja hajanainen. Tekijä on levittänyt pientalomaan pitkin Loukainastentien vartta näennäisen sattumanvaraisesti. Valittu tehokeino olisi kaivannut suuremman tarkastelumittakaavassa kortte-lialueiden toimintojen selkeää artikuloitua. Nyt tämä on jäänyt keskeneräiseksi. Rakeisuudeltaan ehdotus vastaa hyvin alueen rakentamisen nykyistä mittakaa-vaa, mutta ei onnistu tarjoamaan korttelitasolla varsinaisesti uutta. Liittyminen peltoaukean maisemaan on melko voimatonta, eivätkä risteysalueen uudet taajamatoiminnot varsinaisesti eheyttä aluetta. Uudisrakentamisen arkkitehtuuri kieli on sopusoinnussa kaavallisen lähestymistavan kanssa ja vaikuttaa perinteis-tä lähestymistavastaan huolimatta raikkaalta.

Nro 11 "Loukipoika"

Ehdotuksessa on luotu keskustamaista ilmettä voimakkain ottein ja selkein rajauksin. Joenvarren avoimen maisematilan jatkaminen valtatie 10:n toiselle puolelle liittyy keskuksen suurmaisemaan. Asuntorakennukset reunustavat kes-kusalueen avoimen niityn takaa valtatieltä katsoen. Riittävä etäisyys valtatiestä luo edellytyksiä suojaan keskusta-alueen syntymiselle. Selkeästi rajatulla pie-nimittakaavaisella aukkiolla on aikaansaatu keskuksen luontevasti kuuluva julki-nen tila. Asuinrakennusten reunustamaan aukioon liittyy myös koulurakennus, jota on laajennettu luontevasti valtatielle päin. Aukion raja- ja nykyisessä pie-nirakeisessa ympäristössä liiankin muurimainen ja lähiympäristön poissulkeva. Loukainastentien muuttaminen alkupäästään puistokaduksi korostaa kadun merkitystä sekä kertoo keskustaan saapumisesta ja tarpeesta hidastaa ajonope-uksia. Symmetrisen sisääntuloportin muodostaminen Loukainastentille tuntuu turhan juhlalliselta ratkaisulta. Rakennukset on ammattitaidolla suunniteltu. Selostustekstissä mainittu periaate – jonka mukaan kattokaltevuus ja räystäs-korkeus on yhtenäinen, mutta rakennukset voivat muutoin olla erilaisia tuntuu oikeaan osuneelta lähtökohdalla, myös julkisivumateriaalien yhteensopivuus tulee varmista.

Nro 14 "Helmet"

Tiiviillä rakennusryhmillä pyritään rajaamaan selkeitä kaupunkitiloja. Kuitenkin uusi rakentaminen ei liity kovinkaan luontevasti olevaan kaupunkirakenteeseen. Ehdotus on kokonaisuudessaan tehoton, eikä hyödynnä valittua lähestymis-tavastaan huolimatta alueen mahdollisuuksia. Valittujen kortteleiden sijainti herättää kysymyksiä. Loukainastentien varren rakentamisesta huolimatta alueen rakenteellinen hajanaisuus säilyy. Katulinjoihin sekä taajamatoimintojen keskit-tämiseen ei ole panostettu. Olevien keskustatoimintojen sekä asuinkortteleiden välisen vuorovaikutuksen lisäämistä olisi ollut syytä tehostaa huomattavasti. Joen rantaan sijoittuvat, raskaat atriumkorttelit ovat kokonaisuuden osana outoja ja mittakaavallisesti kerrassaan virheellisiä.

Nro 16 "Telluris"

Ehdotus Telluris levittyy sormimaisiin kortteleihin jokilaaksoon aina Vanhalle Härkätielle asti. Loukainastentien varsi rakentuu osittain näiden sormikorttelei-den ja taajamatoimintojen täydennyskortteleiden varaan. Kortteleiden suhde oleviin katuihin ja pääväyliin nähden on levoton, eikä lopputulosta voida pitää eheyttävänä. Ehdotuksen korttelit ovat maankäytöltään huomattavan tehotomia, eivätkä piittaa olevasta ympäristöstään. Ehdotettujen asuinrakennusten arkkitehtoninen ote on kömpelöä. Lähimiljöön ja katutilojen laatu jää epäsel-väksi. Ehdotus olisi kaivannut tarkemman maisema- ja lähtötilanneanalyysin

sekä syvällistä harkintaa uuden ja vanhan sopeuttamisessa toisiinsa. Alueen maisemallisia ominaispiirteitä olisi ollut syytä pohtia myös täsmällisemmin.

Nro 17 "Ox"

Valtatie 10:n varteen on sijoitettu näyttävästi keskustatoimintoja, määrä ylittää realistiset toteutusmahdollisuudet. Omaleimaista, kiinteää keskusta ei kuitenkaan synny. Asuinkortteleiden massoitteista jää kaipaamaan kantavaa ideaa, joka sitoisi korttelit yhtenäiseksi suunnitelmaksi. Osa asunnoista on sijoitettu perinteisille pientalotonteille, ryhmärakentamiskohteet on ratkottu kortteleittain ilman erityistä ideaa. Pysäköinnin keskittäminen on tuottanut isoja asuinympäristöä hallitsevia pysäköintialueita. Loukainstientien raja-alue ei ehnyt taajamakuu-

Nro 20 "247"

Tekijä on fasinoitunut analysoimaan paikkaa teoreettisen mallin avulla, joka syntyneinä suunnitteluratkaisuna järjittäisi paikan ominaispiirteitä peruuttamattomasti. Ehdotetuilla kortteilla ei ole varsinaista suhdetta keskenään. Loukainstientien vartta on täydennysrakennettu, mutta ei eheyttämisen hengessä. Lopputuloksena on kokoelma jäykän kaavamaisia kortteita, joissa käsi-kirjoista poimitut asumistypologiat on sijoitettu rakentamattomiin paikkoihin kuin kesämökin kalustus. Ehdotettu keskuskortteli on tyyneä esimerkki siitä kehityksestä, johon perustuvia ratkaisuja tulisi aktiivisesti välttää ja johon myös tämän kilpailun ohjelmallinen teemakin osaltaan perustuu.

Nro 21 "Kurkiaura"

Ehdotuksen kokonaisvaikutelma on jäsentymätön. Rakeisuudeltaan asuntorakentaminen sopii ympäristön mittakaavaan. Korttelirakenteesta puuttuu kuitenkin uutta luova idea, joka muodostaisi omaleimaista keskusta-asutusta. Valtatie 10 varressa rakennukset ja pihat jäävät alttiiksi liikennemelulle. Loukainstientien varren rakennusrivistöjen asema kahden kadun välissä luo huonon lähtökohdan asuttavuudelle. Loukainstientiet rajaavien rakennuspäätyjen rivistöt eivät luo kiinnostavaa ilmettä keskeiselle kadulle. Joen rannassa maankäyttö on tuhlailtava verrattuna sen tuomaan hyötyyn.

Nro 23 "Mieto Menninkäinen"

Kokonaisilmeeltään sympaattinen ehdotus, jossa on onnistuttu luomaan paikkaan sopivaa mittakaavaltaan miellyttävää asumisympäristöä. Osa-alueet on suunniteltu ammattitaitoisesti noudattaen erilaisia periaatteita eri alueilla. Aiheet jäävät kuitenkin tosistaan irrallisiksi. Keskusta-alue on väsyneä eivätkä asuinkorttelit tue keskustan muodostumista. Joen rannassa rakentaminen ulottuu liiaksi länteen. Ehdotuksen suhde Valtatie 10:een jää hieman epämieliseksi. Kokonaisvaltaisempi ote olisi korostanut paremmin keskustan asemaa.

Nro 26 "Olé"

Korttelirakenne muodostuu toisistaan poikkeavista massoittelemoista, joiden muodonannossa on turhalta tuntuvaa formalismia. Niinikään Valtatie 10:n varteen rakentuvat taajamatoiminnot ovat arkkitehtuuriltaan kliseisiä ja vanhahtavia. Suunnitelmasta puuttuu kantava idea, eikä Loukainstientien eheyttämiseen ole panostettu. Taloarkkitehtuuri on tavanomaista, eikä tarjoa varsinaisesti uutta tiiviin ja matalaan asumisen mallia.

Nro 33 "Ompu"

Valtatie kymmenen varsi jää ilmeeltään vaatimattomaksi ja kauppaan liittyvä aukio idea-asteelle. Asuinrakennusten sijoittelusta puuttuu kantava ajatus, joka loisi identiteettiä keskusta-alueelle. Kaupan viereiset rivitalokorttelit ovat hajanaisia ja pysäköinti saa niissä liian keskeisen roolin. Loukainstientien varren ketjutorivistöjen asema kahden kadun välissä ei ole asuttavuuden kannalta paras

mahdollinen. Joenpuoleisissa korttelissa ei hyödynnetä hienon paikan antamia mahdollisuuksia.

Nro 35 "Kukkiva keto"

Ehdotuksessa on luotu keskustalle voimakasta identiteettiä. Koulu, kirjasto ja urheiluhalli muodostavat kiinteän kokonaisuuden keskeisen aukion ympärille. Keskustaan liittyvä tiivis noppamaisten rakennusten muodostama asuinalue erottuu myös selkeästi taajamakuu-alueesta. Koko alueella on noudatettu samaa haaroittuviin pihakatuihin tukeutuvaa avoimen rakenteen periaatetta. Rakenne on kenties hieman vaikea hahmottaa. Suunnitelmassa on kilpailun tavoitteiden mukaisia aineksia uudeltaisesta matalasta ja tiivistä rakentamisesta. Ehdotuksen rakennusoikeus on toiseksi suurin alueelle esitetystä. Verrattuna nykyiseen rakentamistehokkuuteen ero onkin dramaattinen. Rakennustehokkuuden hienoinen lasku olisi antanut edellytyksiä suurempaan yksityisyyteen asutokohtaisissa ulkotiloissa ja vähentänyt pysäköinnin määrää. Valtatie varren ja etenkin joen puoleiselle alueelle osoitettujen ideoiden toteutuminen lisäisi keskustan monipuolisuutta ja kiinnostavuutta.

Nro 36 "Silmuja ja Solmuja"

Silmut ja solmut ehdotuksessa uuden korttelirakenteen osat on eriytetty toisistaan. Kokonaisvaikutelma on hajanainen ja keskuskorttelin muodostaminen valtavan parkkipaikan äärelle lisää Loukainstientien ja koko keskusta-alueen psykologista turvattomuutta. Pallokentän sijoitus valtatievarrella ilman puskuriväyhyä tai edes istutuksia tuntuu arveluttavalta. Korttelitasolla ehdotuksen perspektiivinjetit vaikuttavat kiinnostavilta ja eläviltä. Liian monen keskeneräiseksi jääneen korttelin sijaan tekijän olisi saattanut olla viisasta keskittyä johonkin tiettyyn näiden sinänsä sympaattisten kortteliaiheiden kehittämisessä. Mittakaavallisesti ehdotetut talotyypit sopivat alueen rakenteeseen hyvin.

Nro 44 "Genius Louci"

Ehdotus koostuu pääteiden risteysalueeseen tukeutuvasta tiivistä keskusta-alueesta sekä Loukainstientien varren täydennysrakentumisesta erillispientaloin. Ehdotettu malli on kaavamainen, eikä parhaalla mahdollisella tavalla tue uuden rakentamisen ja olevan kaupunkirakenteen liittymistä toisiinsa. Keskustatoimintojen hajauttaminen Loukainstientien risteysalueen eri puolille ei mahdollista esteetöntä ja turvallista keskustaa siinä asioiville. Valtatie 10 varteen sijoitetut atriumtalot eivät muodosta selvää suhdetta muun keskustarakenteen kanssa. Ala-aste jää suunnitelmassa yksin. Ehdotetut talotyypit ja korttelitypologiat ovat viitteellisiä, eivätkä anna vastauksia lähimiljöön todellisesta luonteesta tai ratkaisun lopullisesta toteutuskelpoisuudesta.

Nro 49 "U+V"

Kilpailuehdotuksen suurin ansio on U:n ja V:n muotoisissa korttelityypeissä, joiden avulla voidaan luoda tiivistä ja omaleimaista rakennetta. Korttelit rakentuvat keskeisten selkeästi rajattujen katujen ympärille. Kaduilla on edellytyksiä muodostua myös kadun varrella asuvia asukkaita yhdistäviksi tiloiksi. Korttelieihin sopivat monenlaiset rakennusratkaisut. Riittävän yhtenäisyyden saavuttamiseksi tulisi rakennussuunnittelussa kuitenkin noudattaa yhtenäisiä periaatteita, joita on mahdollista muuttaa eri osa-alueilla. Toiminnallisena ja toteutusyksikkönä korttelit ovat sopivan kokoisia. Kortteleiden väliset viheralueet ovat puistoalueina pieniä ja vaikeasti hoidettavia. Ne on tosin mahdollista liittää tontteihin esim. viljelyalueiksi. Taajamakuu-alueen rakentaminen kehitettyjen korttelityyppien avulla on jäänyt puolitehen. Asuinkortteilla ei ole luontevaa suhdetta keskustaan. Valtatie 10:n raja-alue on tiivis ja selkeä, mutta asunnot on tuotu liian lähelle tietä.

Tekijällä on hyvä mittakaavan taju. Uuden rakentamisen ja olevan kaupunkirakenteen suhde on pääosin luonteva. Kortteleiden rajausta vanhasta rakenteesta mm. vihervyöhykkein tuntuu pääosin mittakaavaltaan onnistuneelta, mutta kokonaisuuteltaan tavanomaiselta. Uudet korttelit kuitenkin ovat korttelirakenteeltaan huomattavasti olevaa kaupunkirakennetta tiiviimpiä, mikä tarjoaa mahdollisuuden pääteiden varsilla myös fyysisen ympäristön tiivistämiseen. Peltoaukean maisemaa on rajattu suurpiirteisesti ja kortteleista sen molemmin puolin muodostuu yhtenäinen, toisiinsa liittyvä kokonaisuus. Tosin joen rannan maisemassa korttelit ulottuvat liian pitkälle työntyen häiritsevästi avoimeen maisemaan. Taloarkkitehtuuri on viitteellistä, mutta tekijän kaaviomaiset plaani-kehitykset antavat ymmärtää asuinrakennusten suunnitelmien olevan tekijänsä kontrollissa. Asumisen ajatukset voisivatkin sisältää mahdollisuuksia ajatusten jatkokehittelyyn. Keskustakorttelin arkkitehtuuri on kliseistä ja kauppakeskusmaista. Keskustatoimintojen ja -tilojen rakentelu kiinteämmässä suhteessa olevaan koulurakennukseen nähden olisi tuottanut tässäkin paikkaan luontevammin sopivan lopputuloksen.

3. KILPAILUN RATKAISU

3.1 Palkitut ehdotukset

3.1.1 Naantali

1. palkinto	nro 10	"Tätä onkin jo odotettu"
lunastus	nro 45	"Aurinkokunta"

3.1.2 Raisio

1. palkinto	nro 48	"Sarka"
lunastus	nro 24	"Nurkkakunta"

3.1.3 Turku

1. palkinto	nro 43	"Käärmeitä pellolla"
lunastus	nro 27	"Evergreen"

3.1.4 Kaarina

1. palkinto	nro 46	"Nappuloimi"
lunastus	nro 4	"Merille"

3.1.5 Lieto

1. palkinto	nro 11	"Loukipoika"
lunastus	nro 49	"U+V"

3.2 Palkintolautakunnan suositukset

Palkintolautakunta päätti kirjata yksimielisiksi suosituksiksi jatkotoimenpiteille:

Turun kaupunkiseudulle järjestetty aatekilpailu asuntoalueiden suunnittelusta on tuottanut arvokkaita vastauksia ajankohtaisista asuntorakentamiseen liittyvistä kysymyksistä. Se on myös hyvä esimerkki siitä, miten luonteeltaan ja lähtökohdiltaan erilaisia alueita voidaan tarkastella yhteisesti, kilpailussa esille nostettujen teemojen, elinkaariajattelu, ekologia, esteettömyys, esteettisyys ja eheyttävyys, pohjalta. Teemat ovat tärkeitä myös alueiden jatkosuunnittelussa, samoin kuntien välinen yhteistyö. Kilpailun tulosta voidaan käyttää hyväksi alueiden jatkosuunnittelussa ja laajemminkin kaupunkiseutua kehitettäessä.

Kilpailualueiden suunnittelun etenemisen ja toteutumisen seuraaminen yhteisesti tarjoaa luontevan pohjan kuntien välisen yhteistyön syventämiselle kaavoituksessa ja maankäytön suunnittelussa.

Kilpailu on tuonut esiin uusia ideoita. Joillakin alueilla suunnittelua voidaan jatkaa voittaneen ehdotuksen pohjalta suoraan asemakaavaksi, toisilla alueilla kilpailu on tuottanut uusia periaatteellisia ratkaisuja, joiden avulla keskustelua alueiden suunnittelusta voidaan jatkaa. Palkintolautakunnan mielestä kaikissa kunnissa kilpailun tuloksia voidaan käyttää hyödyksi ja päättää työn jatkamisesta voittaneiden ehdotusten pohjalta. Kilpailun hyödyt saavutetaan parhaiten, kun työhön osallistuvat voittaneiden ehdotusten tekijät.

Aatekilpailussa ei vielä ole voitu yleispiirteisen tarkastelutavan takia ottaa kaikkia ympäristön ja rakentamisen laatuun liittyviä kysymyksiä huomioon. Asemakaavoitukseen tulisi kytkeä toteutuksen ohjaaminen esim. viitesuunnitelmien avulla niin, että voidaan varmistua toteutuksen laadukkuudesta ja kaupunkikuvallisten tavoitteiden täyttymisestä.

Kilpailuohjelmaa varten ja kilpailun aikana tehtyjen kyselyjen avulla saatiin hyvä kuva asukkaiden näkemyksistä alueiden suunnittelusta. Ne voitiin myös ottaa huomioon kilpailuehdotuksia arvosteltaessa. Avointa ja vuorovaikutteista menettelyä tulee jatkaa myös alueita edelleen suunniteltaessa.

3.2.1 Naantali

Humaliston alueen maankäytön suunnittelu on alkuvaiheessa mm. uudet liikennejärjestelyt heijastuvat alueen käyttöön. Palkintolautakunta suosittelee, että voittaneen ehdotuksen kehittämismahdollisuudet alueen kaavoituksen pohjaksi selvitetään.

3.2.2 Raisio

Palkintolautakunta suosittelee, että selvitetään voittaneen ehdotuksen kehittämismahdollisuudet asemakaavoituksen pohjaksi ja että ehdotuksen tekijät saavat toimeksiannon jatkosuunnittelusta. Lunastetun ehdotuksen ideoita kortteliratkaisuista voidaan käyttää hyväksi muilla uusilla asuntopuueilla.

3.2.3 Turku

Palkintolautakunta suosittelee, että selvitetään voittaneen ehdotuksen kehittämismahdollisuudet asemakaavoituksen pohjaksi ja että voittaneen ehdotuksen tekijät saavat toimeksiannon jatkotyöstä. Lunastetun ehdotuksen kaavallisia ja maisemasuunnitteluun liittyviä ansioita tulisi hyödyntää alueen jatkosuunnittelussa. Lunastetun ehdotuksen kaavallisia ja maisemasuunnitteluun liittyviä ansioita sekä ekologista lähestymistapaa tulisi hyödyntää alueen jatkosuunnittelussa.

3.2.4 Kaarina

Palkintolautakunta suosittelee, että voittaneen ehdotuksen perusratkaisut ovat lähtökohtana osayleiskaavatyössä ja että voittanutta ehdotusta kehitetään edelleen alueen asemakaavan pohjaksi. Palkintolautakunta suosittelee, että voittaneen ehdotuksen tekijät saavat toimeksiannon jatkotyöstä. Lunastetun ehdotuksen ideat rannan hyödyntämisestä voitaneen ottaa huomioon tulevaisuudessa uusia rantaan tukeutuvia alueita kaavoitettaessa.

3.2.5 Lieto

Palkintolautakunta suosittelee, että alueen asemakaavoitusta jatketaan voittaneen ehdotuksen pohjalta ja että ehdotuksen tekijä saa toimeksiannon jatkosuunnittelusta. Lunastetun ehdotuksen ansioita kortteleiden ja lähiympäristön suunnittelussa tulisi käyttää hyväksi asemakaavan ja sen tueksi tehtävien viite-suunnitelmien laadinnassa.

4. PALKITTUJEN EHDOTUSTEN TEKIJÄT JA ARVOSTELUPÖYTÄKIRJAN VARMENNUS

4.1 Tekijät

Kuorten avaamisen jälkeen ehdotusten tekijöiksi paljastuivat:

4.1.1 Naantali

1. palkinto nro 10 "Tätä onkin jo odotettu"

tekijä: Petri Väinö Laaksonen

Arkkitehtitoimisto Petri Laaksonen Oy
Tuulensuunkatu 8 21100 Naantali

lunastus nro 45 "Aurinkokunta"

tekijät: Pekka Lehtinen, arkkitehti SAFA
Panu Lehtovuori, arkkitehti SAFA
Mikko Mälkki, arkkitehti SAFA
Janne Prokkola, arkkitehti SAFA

Arkkitehtitoimisto Livady
Hämeentie 4C11 00530 Helsinki

4.1.2 Raisio

1. palkinto nro 48 "Sarka"

tekijät: Jani Jansson
Virve Väisänen

Hallituskatu 10 as 3 90100 Oulu

lunastus nro 24 "Nurkkakunta"

tekijät: Valtteri Heinonen, arkkitehti
Mikko Näveri, arkkitehti
Tommi Tuokkola, arkkitehti SAFA

avustaja: Perttu Huhtiniemi, arkkitehti

Väinämöisenkatu 11 A 6 00100 Helsinki

4.1.3 Turku

1. palkinto nro 43 "Käärmeitä pellolla"

tekijä: Mikko Siltanen, arkkitehti SAFA

Brontie 7C3 02400 Kirkkonummi

lunastus nro 27 "Evergreen"

tekijä: Reijo Jallinoja, arkkitehti SAFA

Siltatie 1 00140 Helsinki

4.1.3 Kaarina

1. palkinto nro 46 "Nappuloimi"

tekijä: J-P Lehtinen, arkkitehti

Fredrikinkatu 58 A 13 00100 Helsinki

lunastus nro 4 "Merille"

Esa Kangas, arkkitehti SAFA
Johanna Vuorinen, arkkitehti SAFA

Kangas & Vuorinen arkkitehdit Oy
Pasilan vanha veturitalli 00520 Helsinki

4.1.3 Lieto

1. palkinto nro 11 "Loukipoika"

tekijä: Petri Väinö Laaksonen

Arkkitehtitoimisto Petri Laaksonen Oy
Tuulensuunkatu 8 21100 Naantali

lunastus nro 49 "U+V"

tekijä: Kari Nykänen, arkkitehti SAFA
3D-malliinnus: Jaakko Kallio-Koski, arkkitehti

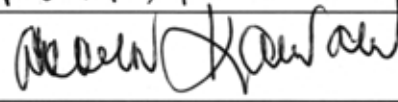
Meri-Toppilankatu 6A3 90520 Oulu

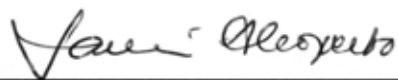
4.2 Allekirjoitukset

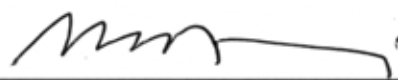
Merja Kantalainen

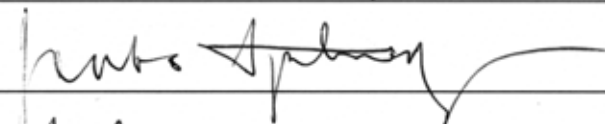
Timo Hollmén

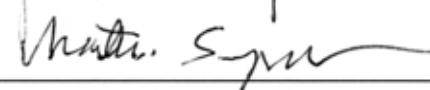
Pasi Aromäki

Leena Karvala

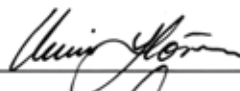
Sauli Ahopelto

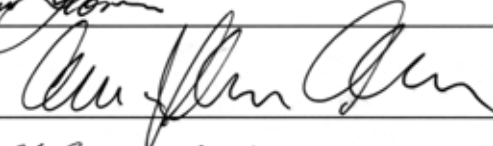
Markku Niemi

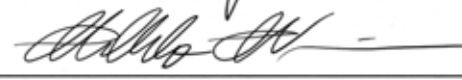
Jouko Sjöberg

Martti Sipponen

Kirsti Junttila

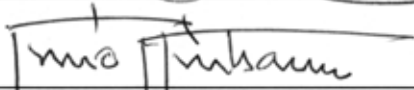
Elina Ylönen

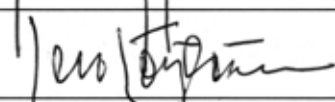
Eeva-Johanna Eloranta

Mikko Nurminen

Uolevi Alakurtti

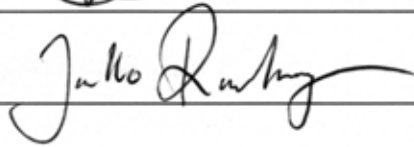
Sauli Saarinen

Timo Hintsanen

Eero Löytönen

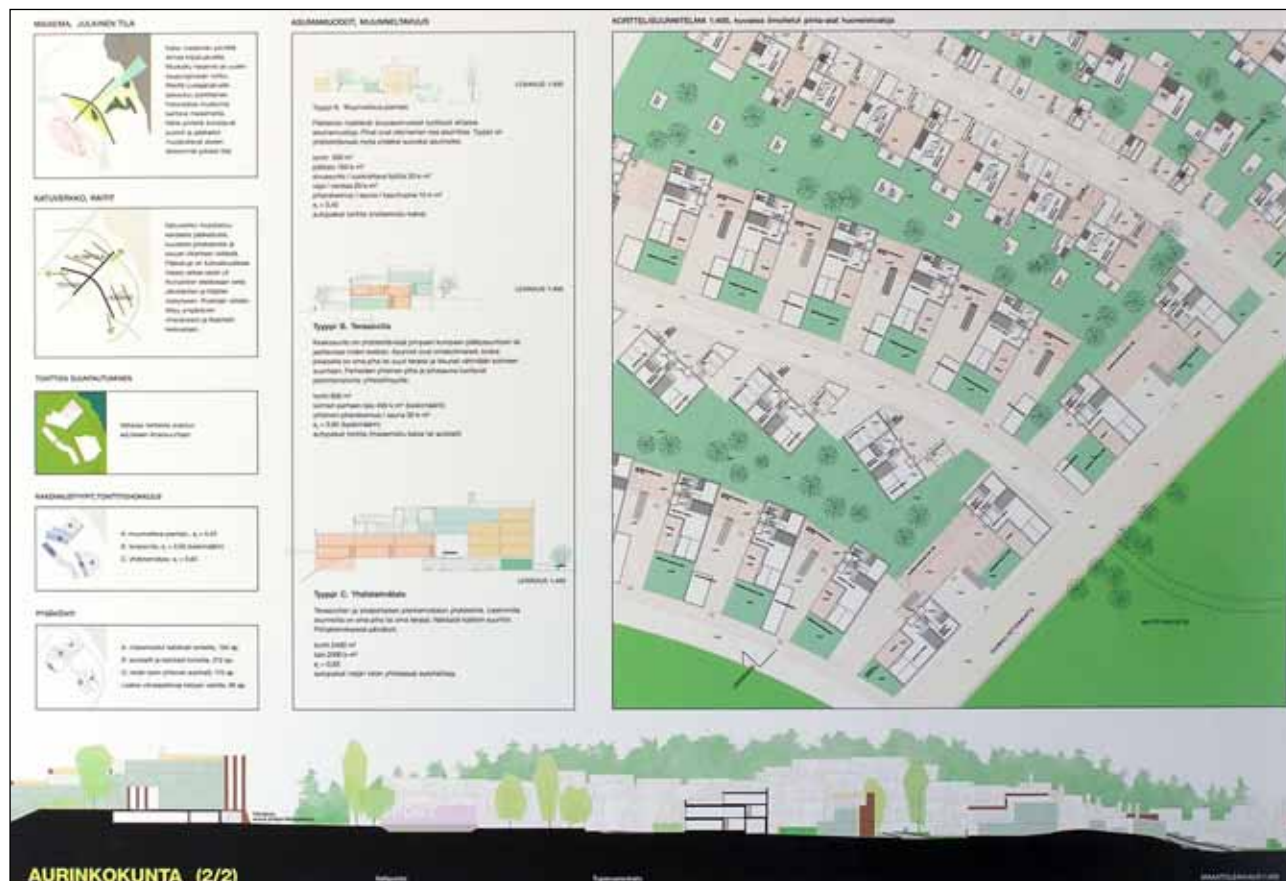
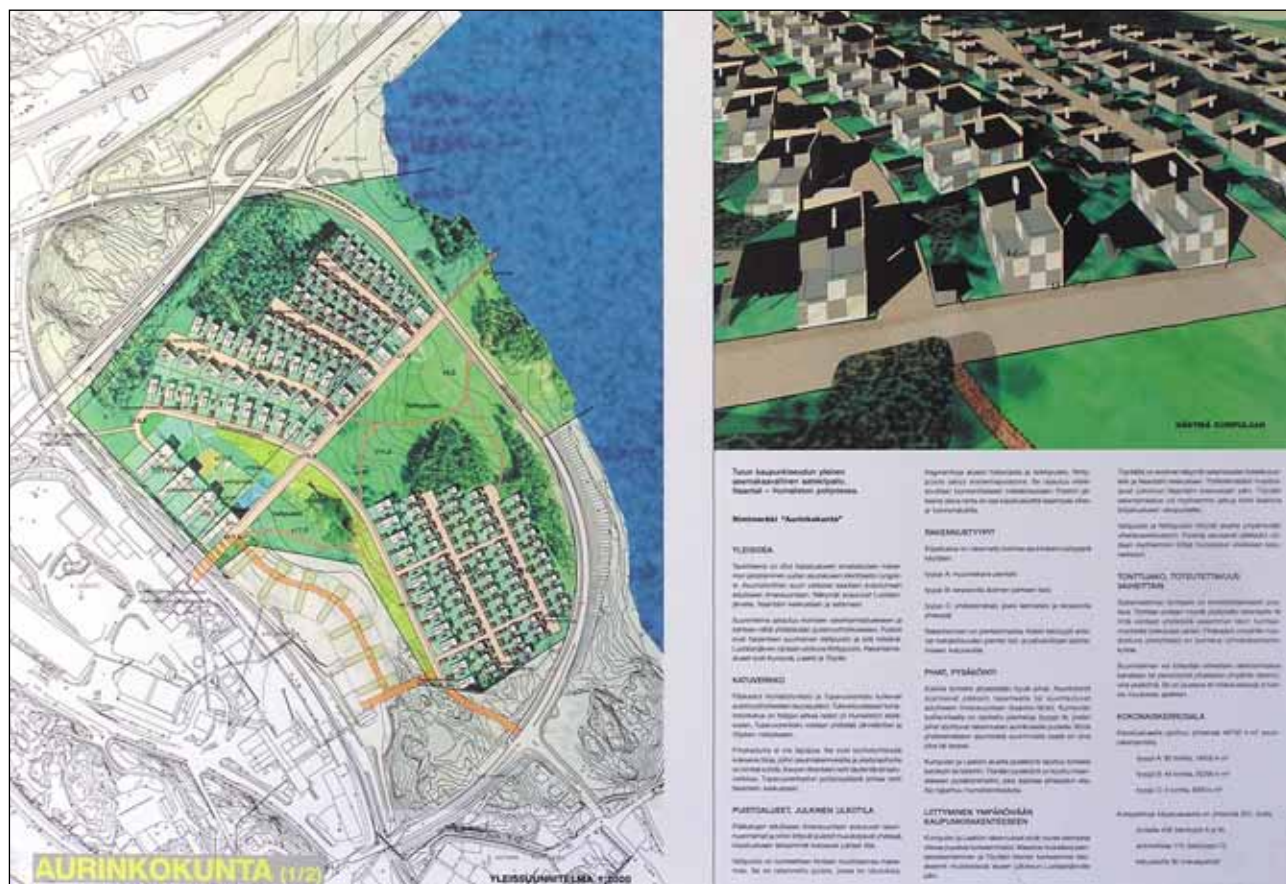
Riitta Jalkanen

Petri Rouhiainen

Jarkko Rasinkangas

Naantali - Humalisto, 1. palkinto: nro 10 "Tätä onkin jo odotettu"

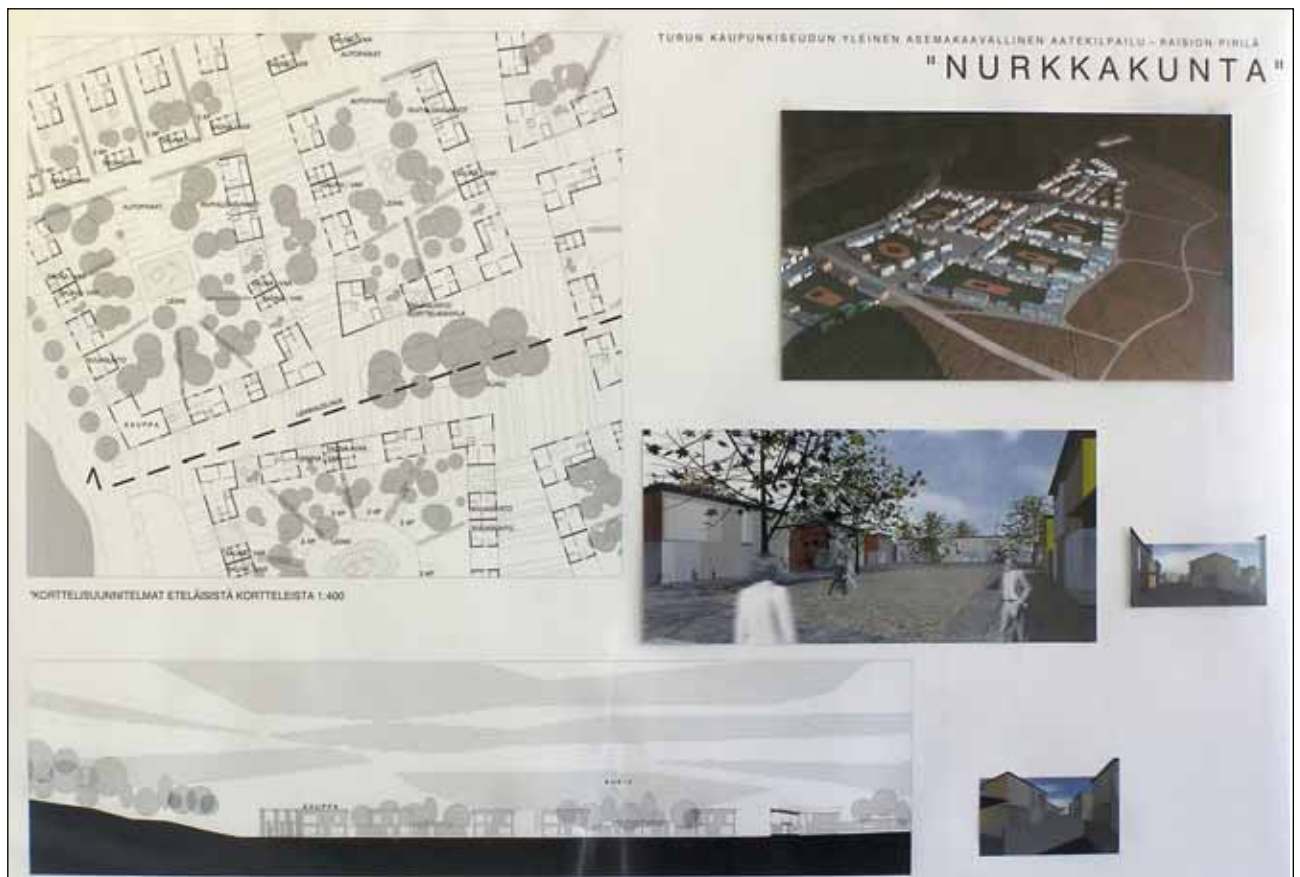
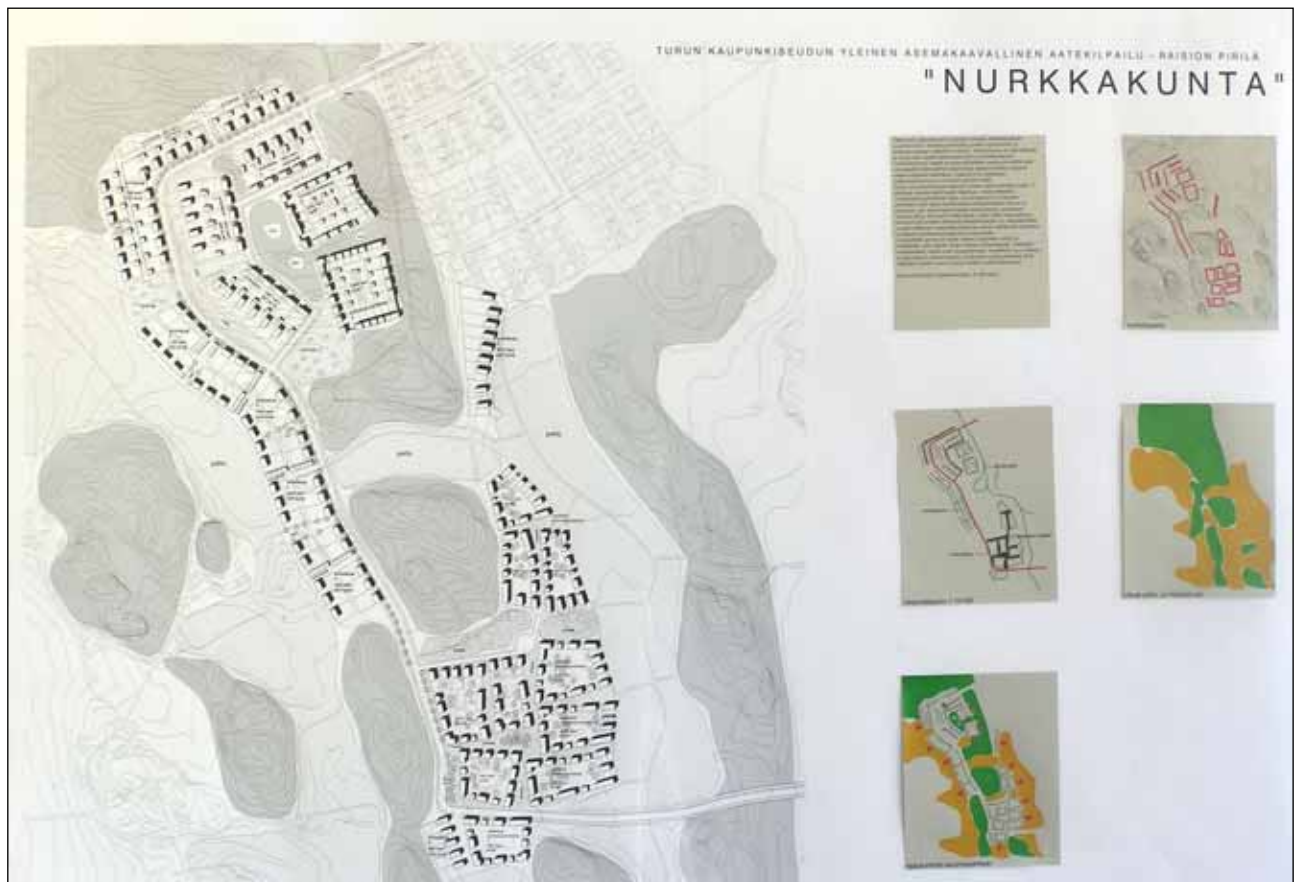

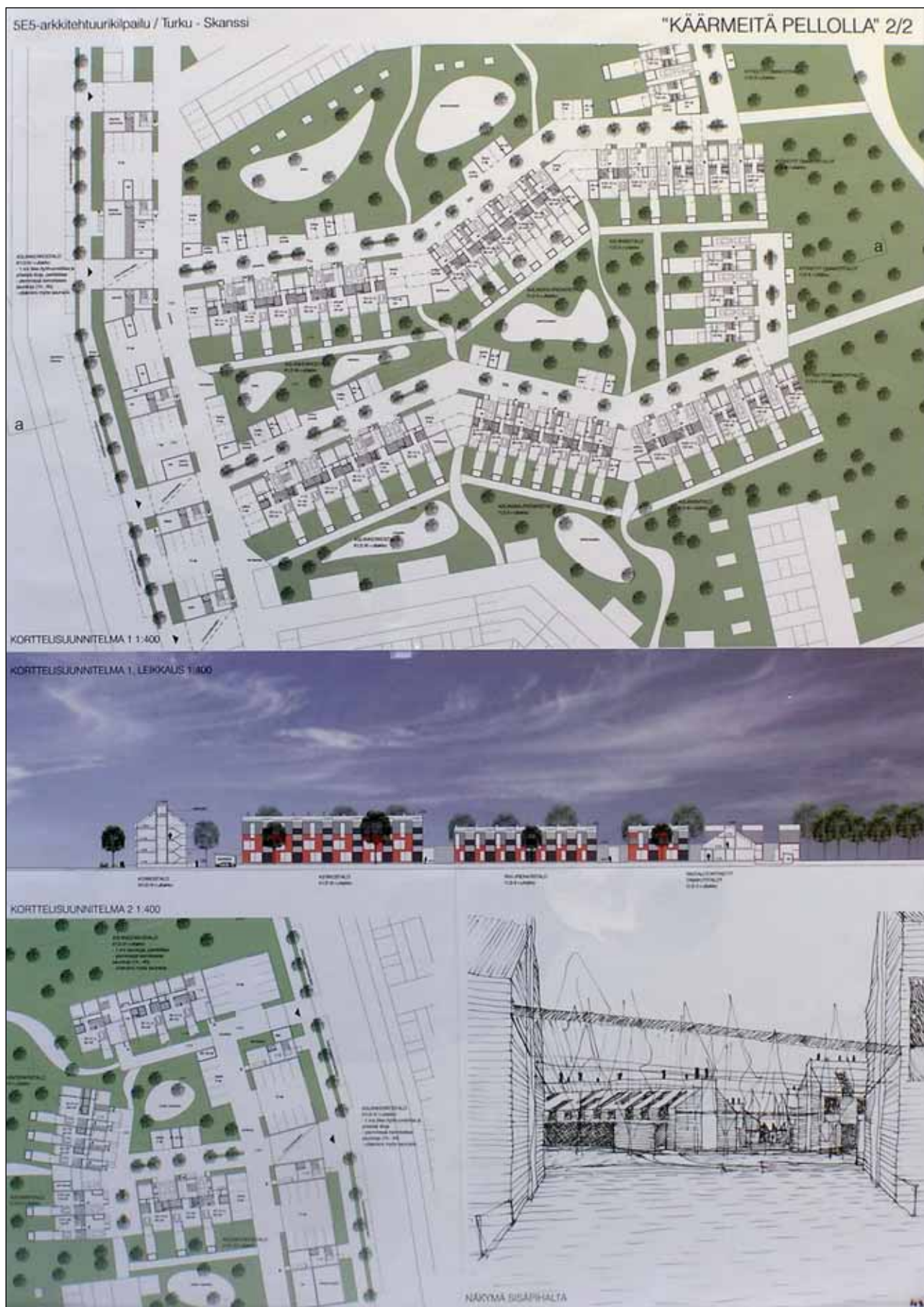
SARKA

SES - RAISIO - PIRILÄ
Turun kaupunkiseudun yleinen asemakaavallinen aatekilpailu

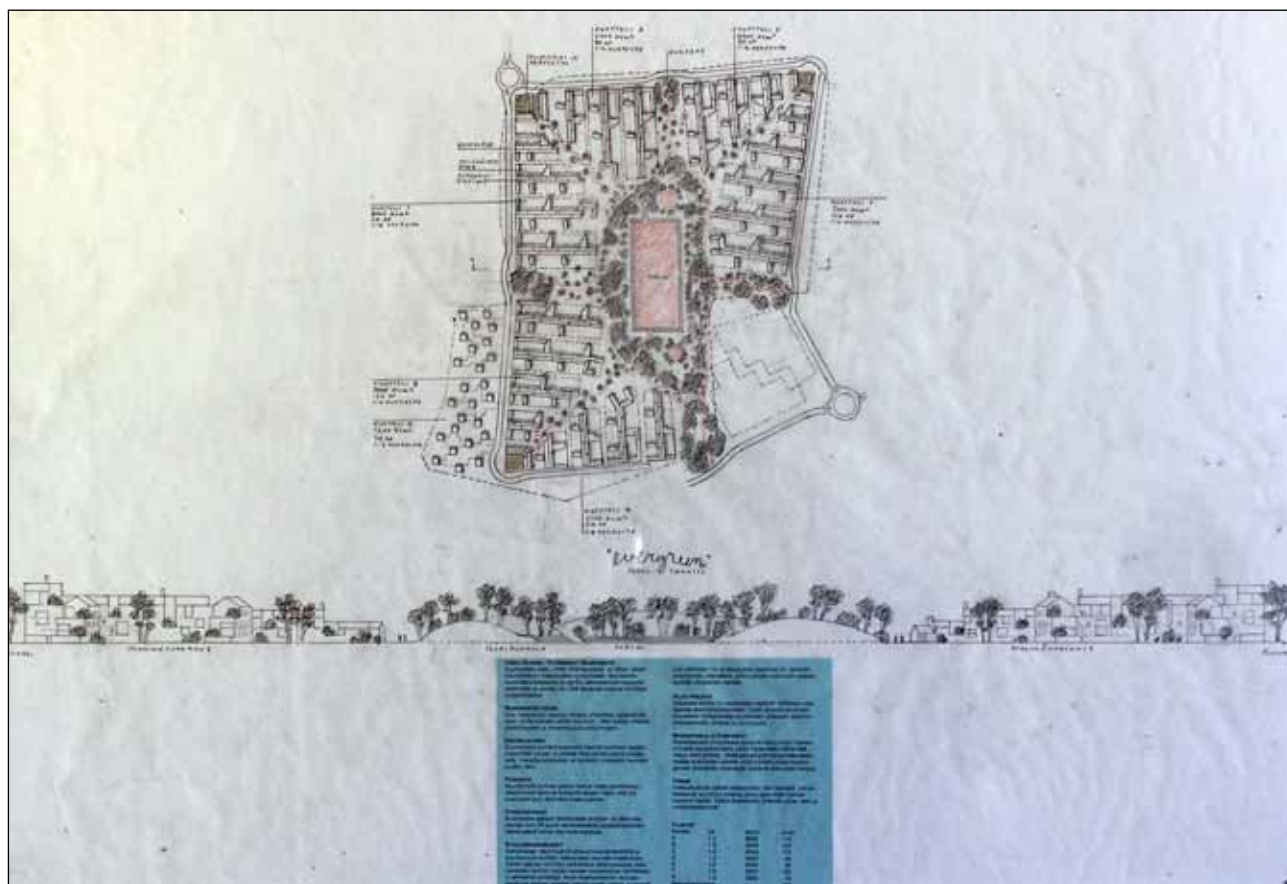

Turku - Skanssi, lunastus: nro 27 "Evergreen"

Kaarina - Voivala, 1. palkinto: nro 46 "Nappuloimi"

Kaarina - Voivala, lunastus: nro 4 "Merille"

Lieto Loukinainen

Loukinainen Lieto

Ympäristön toiminnallisen laadun ja esteettisyyden parantaminen lisärakentamisella

Ehdotuksessa Loukinainen on muutettu puustoitun keltaiseksi. Tien ympäristöön on rakennettu 2½-kerroksisia kytettyjä pientaloja. Yhden alakerran voi sijoittaa tai jättää suoraan maahan. Rakennusten mitat ovat 30 m pituus ja 10 m leveys. Tien on kytetty talon 3-8 k-piirte, toteutusmuodosta ja asutuksesta riippuen. Suunnitelmassa on käytetty laajennusosana yksikköä noin 150-200 km²:n tulo. Käytännössä keskimääräinen asutuskoko jää huomattavasti pienemmäksi, 5-7% kerroksista on varattu työ- ja yhteistiloille.

Arkkitehtuurissa tavoitteena on tasapainoinen mutta rytmikkään vaihteleva katukuvitus. Ainaatun katukuvitus ja räkyläkorkeus ovat yhtenäiset. Pysäköinti on sijoitettu aina asunon yhteyteen. Kaikista asutuskorkeuksien muotoja on sijoitettu kaikkialla muuta myös sime koulunsa alkuun "julkista yhteistilaa", jossa saavat sijaita esim. lentopelkenttä, leikkikenttä ja golfkenttä.

Koulu ja lisärakennus on sijoitettu Nensimäntien varteen. Mahdollinen päiväkodin laajennus voidaan toteuttaa puustoitun varteen. Pysäköinti on sijoitettu Nensimäntien-Heikkinen varteen.

Loukinainen alkuun Nensimäntien tuntumaan on suunniteltu yleiskaavan mukaisesti palvelurakennuksia, esim. päivittäistavaramarket. Rakennukset muodostavat samalla sisäänkäynnin Loukinainen portin.

Turvallisuuden ja esteettisyyden lisääminen

Loukinainen muuttaminen puustoitun Nensimäntien ja Joutsenkatien välillä osuudesta ei ole ollenkaan haittaa osuudelta läpikulkeville. Puustoitun yltävä leveys korostuu suojaa parantaa jalankulkuturvallisuutta. Puustoitun olei myös mahdollista rakentaa pysäköintitaskuja, mikä osaltaan pienentäisi liikenteen nopeuksia, alentaisi melua sekä helpottaisi koulun ja päiväkodin saavutettavuutta.

Luonnonläheisyys ja maisema

Aurajoen avoin maisemajärjestelmä Nensimäntien pohjoispuolella säilytetään rakennusmuutoksina viihteyksytöksi. Rakennettavan kirkkaiden yhdysten täpöille jäävillä kaistaleilla on omakotitalokorttelei täydennetty. Koulun ja päiväkodin vastakkaiselle puolelle on muodotettu puisto, joka yhdessä runsaiden puu- ja pensasistutusten kanssa tekee Loukinainenistä viihtyisän ja viihtyisän.

Kerrosaluelin:

Kytetty pientalot 21 160 km²
omakotiaat 6 300 km²
Asutuskorkeus yht. 27 460 km²
(asutuskorkeus sis. 5-7% asutuskorkeuksien sijoitusta työ- ja yhteistiloille)

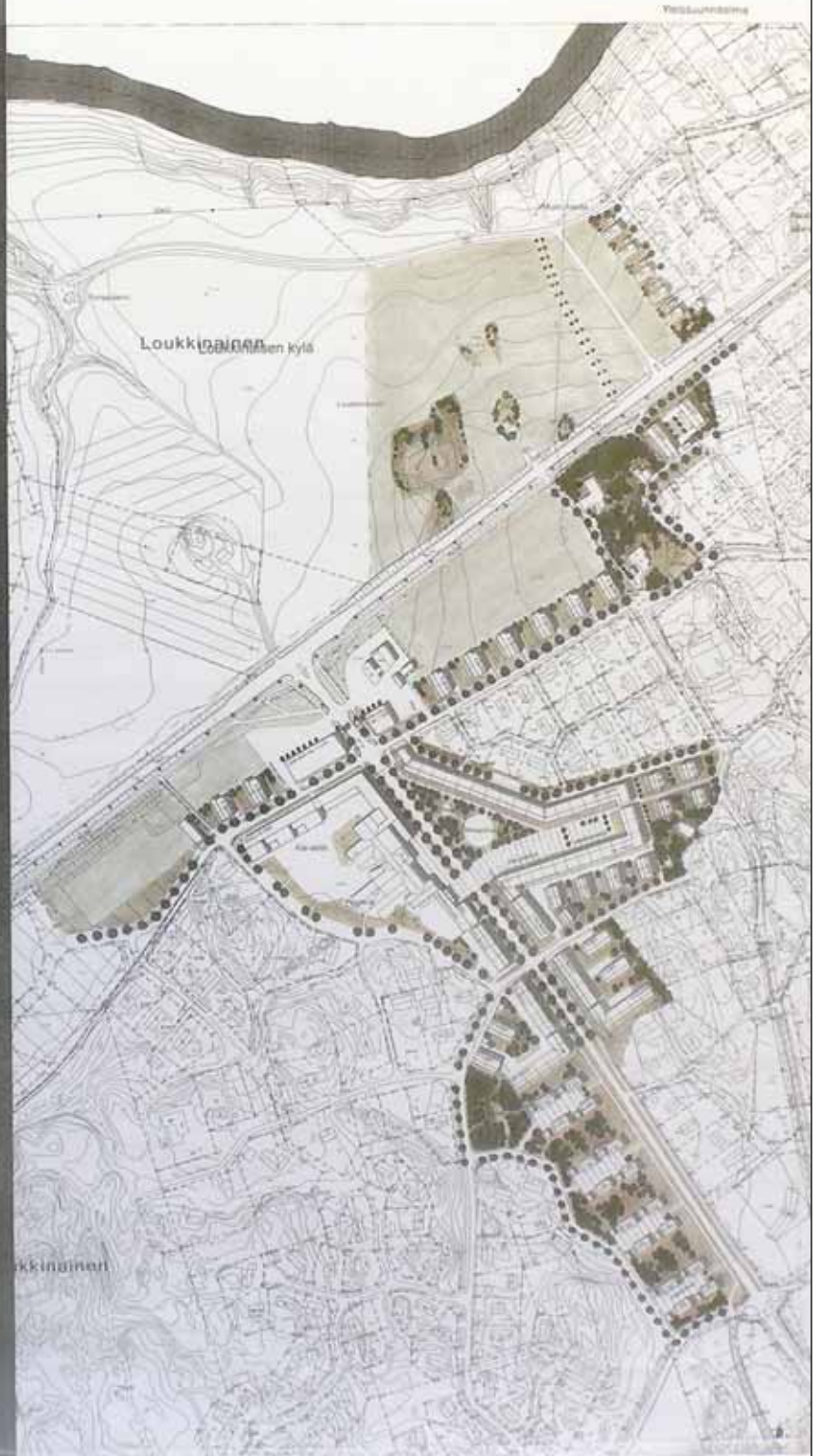
Liik- ja palvelurakennukset 1 500 km²

Koulu ja päiväkotilaajennus 3 100 km²

Kaikki yhteensä 32 060 km²

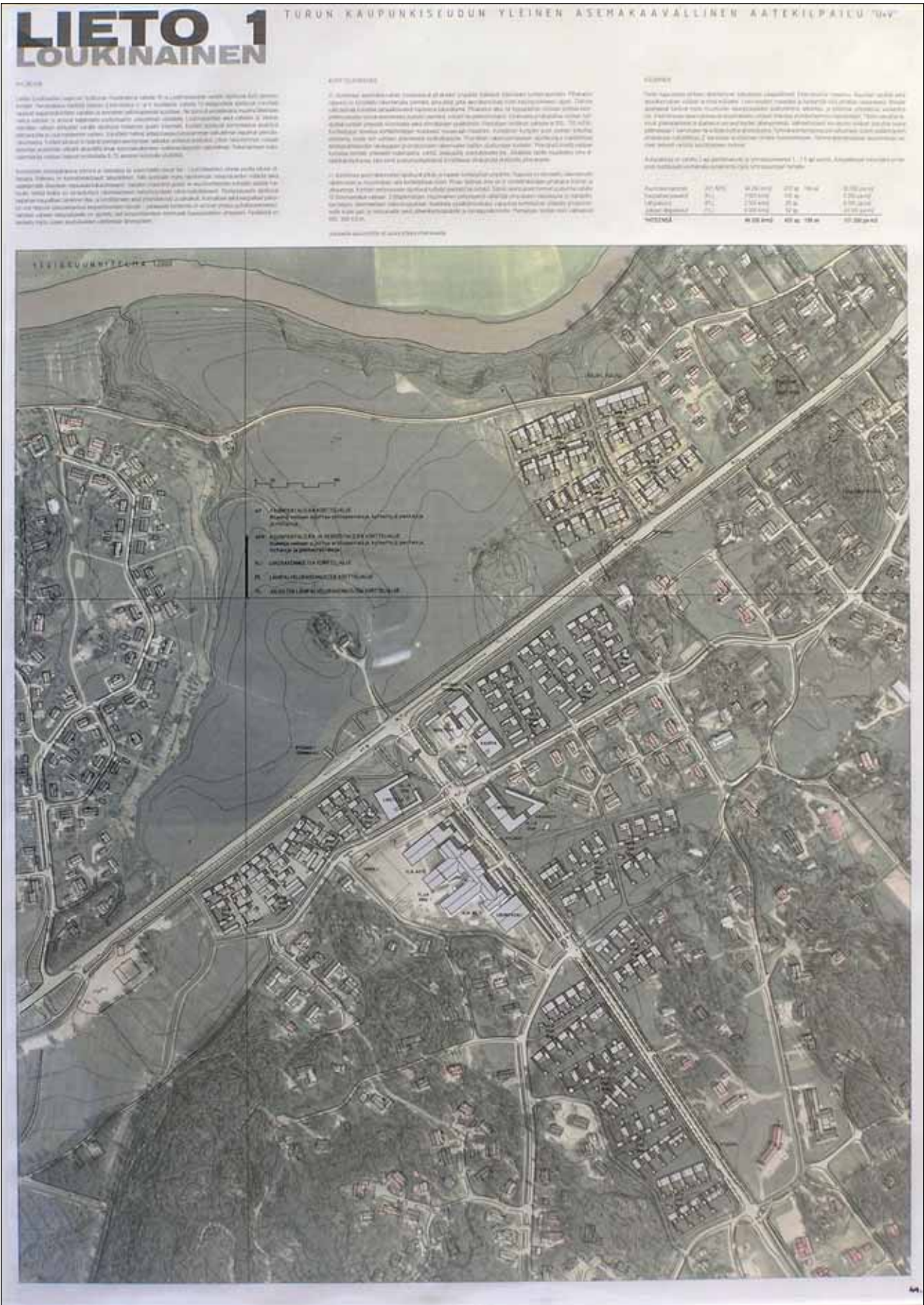
Autopaikat:

- Kytettyjen pientalojen samoin kuin omakotitalojen autopaikat sijoitetaan asunon yhteydessä
- Koulun ja päiväkodin autopaikat Nensimäntien-Heikkinen varteen

Lieto - Loukinainen, 1. palkinto: nro 11 "Loukipoika"

Lieto - Loukinainen, lunastus: nro 49 "U+V"

5E5 Turun kaupunkiseudun yleinen asemakaavallinen aatekilpailu
Numeroitu luettelo kilpailuun osallistuvista ehdotuksista

Nro	Nimimerkki	Kohde	
2	Merta	Kaarina	17
4	Merille	Kaarina	
5	Our house	Kaarina	
7	Hedelmistään puu tunnetaan	Kaarina	
13	Päivänsäde	Kaarina	
18	Välitila	Kaarina	
32	Insula	Kaarina	
34	Pihlajaranta	Kaarina	
37	Rapu	Kaarina	
38	Flow'er	Kaarina	
39	Sormet	Kaarina	
40	Shakki	Kaarina	
42	Solfjäder/viuhka	Kaarina	
46	Nappuloimi	Kaarina	
52	Aurinkoniityt	Kaarina	
55	Zorro	Kaarina	
56	Riipus	Kaarina	
1	Mieto Menninkäinen	Lieto	16
6	Wednesday morning, 3 am	Lieto	
11	Loukipoika	Lieto	
14	Helmet	Lieto	
16	Telluris	Lieto	
17	Ox	Lieto	
20	247	Lieto	
21	Kurkiaura	Lieto	
23	Mieto Menninkäinen 2	Lieto	
26	Olé	Lieto	
33	Ompu	Lieto	
35	Kukkiva keto	Lieto	
36	Silmuja ja solmuja	Lieto	
44	Genius Louci	Lieto	
49	U+V	Lieto	
50	Mobile	Lieto	
9	Muumimaa 2	Naantali	7
10	Tätä onkin jo odotettu	Naantali	
12	Laskevan kuun laakso	Naantali	
22	Kiulu	Naantali	
45	Aurinkokunta	Naantali	
51	Ällä	Naantali	
57	Isola	Naantali	
19	Tiivistä	Raisio	7
24	Nurkkakunta	Raisio	
28	Kromos	Raisio	
29	MT 417	Raisio	
41	Halkilaatikko	Raisio	
48	Sarka	Raisio	
53	Kotikatu	Raisio	
3	Hullunkuriset perheet	Turku	10
8	Skanssin kaupunkikylä	Turku	
15	Tsanssi	Turku	
25	Ahon laitaa	Turku	
27	Evergreen	Turku	
30	Fjonga	Turku	
31	Aukiot	Turku	
43	Käärmeitä pelloll	Turku	
47	Pesue	Turku	
54	Hydepark	Turku	
EHDOTUKSIA YHTEENSÄ			57

RAISIO - PIRILÄ

NAANTALI - HUMALISTO

KAARINA

LIETO

NAANTALI

RAISIO

TURKU